

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Острозька академія»
Економічний факультет
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему: **«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ»**

Виконав: студент 2 курсу, групи МОА-61
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми
«ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Михайлов Іван Михайлович

Керівник – доктор економічних наук,
Кривицька Ольга Романівна
Рецензент – доктор економічних наук, професор
Антонюк Олена Ростиславівна

"РОБОТА ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ"

Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту

_____ (проф., д.е.н. Мамонтова Н.А.)
(підпис)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2022 р.

Острог – 2022

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

Тема: Організація обліку і аудиту запасів на підприємстві

Автор: Михайлов Іван Михайлович

Науковий керівник: Кривицька Ольга Романівна

Захищена «.....».....2022року.

Короткий зміст праці: дослідження теоретичного аспекту обліку та аудиту запасів на підприємстві, їх сутність, оцінка, класифікація, нормативно-правове регулювання в Україні. Розгляд введення первинного обліку та аудиту на підприємстві, дослідження організації обліку та оподаткуванню надходження запасів на підприємство та обліку і оцінки вибуття запасів з підприємства. Наведення прикладу відображення інформації про запаси у звітності, та проведення аудиту на дослідженому підприємстві. Розгляд зарубіжного досвіду обліку запасів на підприємствах організованих згідно міжнародних стандартів. Наведення пропозицій щодо оптимізації облікового процесу та методики удосконалення обліку та аудиту запасів на підприємстві.

ANNOTATION

qualification work

to obtain a master's degree

Topic: Organization of inventory accounting and auditing at the enterprise

Author: Mykhailov Ivan Mykhailovych

Academic supervisor: Kryvytska Olga Romanivna

Protected by "....."2022.

Brief content of the work: study of the theoretical aspect of inventory accounting and auditing at the enterprise, their essence, evaluation, classification, regulatory and legal regulation in Ukraine. Consideration of the introduction of primary accounting and auditing at the enterprise, research into the organization of accounting and taxation of stock receipts at the enterprise and accounting and assessment of stock removal from the enterprise. Giving an example of displaying information about stocks in reporting, and conducting an audit at the investigated enterprise. Review of foreign experience of inventory accounting at enterprises organized according to international standards. Providing proposals for optimizing the accounting process and methods of improving the accounting and auditing of stocks at the enterprise.

ХАРАКТЕРИСТИКА

Михайлова Іван Михайловича

2000 року народження

студента другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 071 Обліку та оподаткування

ОПП Облік та оподаткування

денної форми навчання

Національного університету «Острозька академія»

Михайлов Іван Михайлович навчається у Національному університеті «Острозька академія» з 2017 року. Протягом навчання в університеті проявив себе як здібний, старанний студент, який сумлінно і відповідально ставиться до навчального процесу. Вчиться переважно на «добре».

Студент бере участь у науковій роботі. Має публікації на Науковому блозі Національного університету «Острозька академія».

Має чітку громадянську позицію, є відповідальним та відкритим, тому користується повагою серед викладачів та одногрупників. Вміло розподіляє свій час, тому вдало поєднує навчання з активним відпочинком та різноманітними вподобаннями. Студент вирізняється своєю пунктуальністю, стриманістю і виваженістю.

Декана економічного факультету

О.М. Новоселецькай

Завідувачу кафедри фінансів,
обліку і аудиту
проф. Мамонтовій Н.А.
студент групи МОА-61
Михайлов Іван Михайлович

Заява

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи у наступній редакції:
«Організація обліку і аудиту запасів на підприємстві» та призначити
керівником Кривицьку Ольгу Романівну.

підпис студента

Погоджено:

Керівник:

дата

підпис

П.І.П.

Календарний план
виконання кваліфікаційної роботи студент групи МОА-61
Михайлов Іван Михайлович

№ п/п	Вид роботи	Термін
1	Вивчення літератури	до 03.02.2022
2	Розробка плану	до 02.03.2022
3	Ознайомлення керівника із текстом випускної роботи (чорновий варіант)	
3.1	Розділ 1	до 04.05.2022
3.2	Розділ 2	до 31.05.2022
3.3	Розділ 3	до 30.09.2022
4	Ознайомлення керівника із текстом випускної роботи із врахуванням зауважень	до 16.11.2022
5	Попередній захист	до 23.11.2022
6	Рецензування випускної роботи Реєстрація на Moodle	до 07.12.2022
7	Здача роботи на кафедрі	до 07.12.2022

Студент:

дата складання

підпис

Погоджено:

Науковий керівник:

дата

підпис

П.І.П

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	<i>Кривицька О.Р., д.е.н., професор кафедри економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій (науковий керівник)</i>	02.03.2022	02.03.2022
Розділ 2	<i>Кривицька О.Р., д.е.н., професор кафедри економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій (науковий керівник)</i>	04.05.2022	04.05.2022
Розділ 3	<i>Кривицька О.Р., д.е.н., професор кафедри економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій (науковий керівник)</i>	29.05.2022	29.05.2022

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вивчення літератури	до 03.02.2022	
2.	Розробка змісту (плану)	до 02.03.2022	
3.	Ознайомлення керівника із текстом кваліфікаційної роботи (чорновий варіант):		
3.1	Розділ 1	до 04.05.2022	
3.2	Розділ 2	до 31.05.2022	
3.3	Розділ 3	до 30.09.2022	
4.	Ознайомлення керівника із текстом кваліфікаційної роботи із врахуванням зауважень	до 16.11.2022	
5.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 23.11.2022	
6.	Рецензування кваліфікаційної роботи	до 07.12.2022	
7.	Здача кваліфікаційної роботи на кафедрі Реєстрація на Moodle	до 07.12.2022	

Студент _____ Михайлов І.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Кривицька О.Р.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.	
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	5
1.1 Економічна сутність запасів на підприємстві та їх оцінка.....	5
1.2 Класифікація запасів на підприємстві.....	12
1.3 Огляд літературних джерел та нормативно-правове регулювання обліку і аудиту запасів на підприємстві.....	15
РОЗДІЛ 2.	
ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	21
2.1 Первинний облік та аудит запасів на підприємстві.....	21
2.2 Організація обліку та оподаткуванню надходження запасів на підприємстві.....	23
2.3 Організація обліку та оцінки вибуття запасів на підприємстві.....	33
2.4 Відображення інформації про запаси у звітності ТОВ «Чадор».....	42
2.5 Аудит запасів на ТОВ «Чадор».....	44
РОЗДІЛ 3	
АНАЛІЗ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ТОВ «Чадор».....	48
3.1 Зарубіжний досвід обліку запасів на підприємстві.....	48
3.2 Оптимізація облікового процесу ТОВ «Чадор».....	51
3.3 Методи удосконалення обліку запасів за умов застосування інформаційних технологій та систем на ТОВ «Чадор».....	56
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	67

ВСТУП

Важливу роль в діяльності будь-якого підприємства відіграють його запаси, котрі виступають однією з найважливіших і значущих частин оборотних активів підприємства. При їх відсутності неможливий процес виробництва, так як однією з обов'язкових складових є забезпеченість процесу сировиною, матеріалами, паливом та іншими видами запасів. Запаси необхідні для обслуговування поточної діяльності підприємства та входять до складу його оборотних активів, оскільки повністю споживаються або реалізуються протягом року або одного операційного циклу.

До складу запасів включаються різні елементи в залежності від особливостей діяльності підприємства. Дані активи займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних видів діяльності, відіграють важливу роль при визначенні результатів господарської діяльності та при висвітленні економічної інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання, а тому організація і методика обліку, аналізу та аудиту запасів є актуальним напрямком дослідження.

Значний внесок у розвиток теорії та практики обліку запасів зробили такі вчені, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов., М.Я. Дем'яненко, В.І. Єфіменко, Г.Г. Кірейцев, В.М. Костюченко, М.М. Коцупатрий, Ю.Д. Марущак, В.Б. Моссаковський, В.М. Пархоменко, Л.К. Сук, П.Я. Хомин, Л.С. Шатковська та інші.

Метою дослідження є вивчення теоретичних і практичних положень щодо організації і методики обліку та аудиту запасів підприємства, а також висловлення пропозицій щодо вдосконалення методів обліку та аудиту на підприємстві.

Відповідно до мети роботи, було виділено наступні завдання:

- визначення економічної сутності запасів на підприємстві;
- здійснення економічного та правового аналізу нормативної бази з обліку запасів;
- проаналізувати нормативно-правову базу обліку запасів на підприємстві;
- дослідити організацію обліку на досліджуваному підприємстві;

- дослідити організацію аудиту на досліджуваному підприємстві;
- визначити систему синтетичного та аналітичного обліку запасів;
- охарактеризувати узагальнення інформації щодо запасів у звітності підприємства;
- розглянути можливості удосконалення організації обліку запасів за умов застосування інформаційних технологій.
- проаналізувати господарсько-фінансову діяльність ТОВ «Чад»;

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту запасів на ТОВ «Чад».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і методичних засад організації обліку та аудиту запасів підприємства.

Методами дослідження є загальнонаукові та специфічні методи дослідження: аналізу та порівняння – при дослідженні зарубіжних методів обліку та аудиту запасів на підприємстві; спостереження, зіставлення – при дослідженні методів обліку та аудиту на досліджуваному підприємстві; групування, класифікації та порівняння – для розгляду теоретичних складових обліку запасів; узагальнення – для розробки рекомендацій із удосконалення розрахунку та обліку запасів на підприємстві; системного аналізу та синтезу – для опрацювання аналітичної інформації щодо обліку та аудиту запасів на підприємстві.

Інформаційною базою виступають нормативні акти, теоретичні розробки науковців, періодичні видання, методичні рекомендації, первинні документи та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Економічна сутність запасів на підприємстві та їх оцінка

Запаси є одним з найважливіших елементів у структурі оборотних активів, адже саме запаси є невід'ємною основою виробничого процесу кожного суб'єкта господарювання.

Згідно з п. 4 НП(С)БО 9 запасами є активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт, наданні послуг або управлінні підприємством.

Визнавати запаси активами можна, тільки якщо дотримуються такі умови (п. 5 НП(С)БО 9, п. 2.1 Методрекомедацій № 2):

- 1) до підприємства перейшли ризики та вигоди, пов'язані з правом власності або правом повного господарського відання (оперативного управління) на придбані (отримані) запаси;
- 2) підприємство здійснює управління запасами і контроль над ними;
- 3) існує ймовірність отримання в майбутньому економічних вигід, пов'язаних з використанням запасів;
- 4) вартість запасів може бути достовірно визначена [2].

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид).

Методика облікового забезпечення формування інформації про виробничі запаси передбачає необхідність проведення їх оцінки, яка відбувається у трьох випадках: при надходженні запасів, при їх списанні та на дату складання звітності, на дату складання балансу підприємства.

Запаси надходять на підприємство різними шляхами. Проте в будь-якому випадку такі активи зараховують на баланс за первісною вартістю (п. 8 НП(С)БО 9). Це загальне правило яке діє для всіх запасів, які підприємство оприбутковує на баланс.

Якщо запаси придбані за грошові кошти то первісна вартість куплених запасів включає

- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита (при придбанні імпортованих запасів);
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати, тобто витрати на заготівлю запасів, оплату тарифів за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, витрати зі страхування ризиків транспортування запасів;
- втрати і нестачі запасів у межах норм природного убутку, які відбулися при транспортуванні та виявлені при оприбуткуванні придбаних запасів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів та доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях.

До таких витрат, зокрема, належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання та підвищення якісно-технічних характеристик запасів. Також до таких витрат потрапить сума оплати послуг митного брокера, якщо ці послуги безпосередньо пов'язані з придбанням запасів.

Якщо на момент оприбуткування запасів неможливо достовірно визначити їх первісну вартість, вони можуть оцінюватися та відображатися за справедливою вартістю з наступним коригуванням до первісної вартості.

При виготовленні запасів власними силами первісною вартістю запасів визнається виробнича собівартість запасів, визначена згідно з НП(С)БО 16 «Витрати».

При внесенні до статутного капіталу запасів їх первісна вартість відповідає узгодженій засновниками (учасниками) справедливій вартості запасів з урахуванням витрат, передбачених п. 9 НП(С)БО 9 «Запаси».

При отриманні запасів безоплатно, первісна вартість відповідає справедливій вартості запасів з урахуванням витрат, передбачених п. 9 НП(С)БО 9 «Запаси».

При отриманні в результаті обміну на подібні запаси їх первісна вартість дорівнює балансовій вартості переданих (або таких, що підлягають передачі) запасів. Якщо балансова вартість переданих (таких, що підлягають передачі) запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісна вартість отриманих запасів визначається на рівні їх справедливої вартості.

При отриманні в результаті ремонту і поліпшення основних засобів, запаси оцінюють за чистою вартістю реалізації або в оцінці можливого використання запасів (визначається виходячи з вартості подібних запасів за наявності їх на балансі підприємства з урахуванням ступеня їх придатності до експлуатації).

Отримані запаси зараховують на баланс за первісною вартістю. Проте через низку обставин (псування, сезонні коливання попиту на товари тощо) з часом вартість запасів може змінюватися. Тоді в підприємства виникає необхідність їх переоцінити. Нормативного документа, що регламентує порядок організації та проведення уцінки запасів, немає. Але дещо можна почерпнути зі старого Положення про уцінку, яке втратило чинність 09.03.2016 р. На підставі цього Положення підприємство може самостійно розробити документ, відповідно до якого дотримуватимуться НП(С)БО та вимоги щодо оцінки запасів на дату балансу.

Рішення про уцінку приймає керівник підприємства й оформляє його наказом. На кожну дату балансу запаси слід відображати в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності за найменшою з двох оцінок - за первісною вартістю або за чистою вартістю реалізації (п. 24 НП(С)БО 9).

Запаси оцінюють за чистою вартістю реалізації, якщо на дату балансу їх ціна знизилася або вони зіпсовані, застаріли чи іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду. Чисту вартість реалізації визначають за кожною одиницею запасів шляхом вирахування з очікуваної ціни продажу очікуваних витрат на завершення виробництва і збут. При настанні однієї з подій, наведених у п. 25 НП(С)БО 9 (псування, старіння тощо), підприємство порівнює первісну вартість запасів, за якою вони були зараховані на баланс, та їх чисту вартість реалізації. Якщо первісна вартість перевищує чисту вартість реалізації, підприємство здійснює уцінку запасів. Суму уцінки списують до складу інших операційних витрат і відображають за дебетом субрахунку 946 «Втрати від знецінення запасів». Одночасно зменшують балансову вартість запасів (п. 27 НП(С)БО 9, п. 5.8 методичних рекомендацій № 2). Підприємствам при уцінці товару до чистої вартості реалізації необхідно суму зниження продажної вартості товару поділити на дві складові:

- суму, на яку зменшується торгова націнка;
- суму, на яку знижується первісна (покупна) вартість товару.

Зниження суми торгової націнки відображають в обліку за дебетом субрахунку 285 «Торгова націнка» і кредитом субрахунку 282 «Товари в торгівлі». У свою чергу, суму зменшення первісної (переоціненої) вартості товару (суму уцінки) відображають кореспонденцією: дебет 946 — кредит 282.

Також на підприємстві можливий варіант дооцінки запасів. Рішення про дооцінку запасів також перебуває в компетенції керівника підприємства. При цьому виявити запаси, що підлягають дооцінці (скласти перелік), а також провести саму процедуру повинна комісія, створена за наказом керівника. Як і у випадку з уцінкою, необхідно скласти акт дооцінки в довільній формі. Після дооцінки запасів і оформлення акту всі матеріали на дооцінку мають бути розглянуті та затверджені керівником. Затверджені акти дооцінки передають бухгалтерській службі та матеріально відповідальним особам. Можливість дооцінки запасів передбачено п. 28 НП(С)БО 9. Так, якщо чиста вартість реалізації раніше уцінених запасів надалі збільшується, то на суму збільшення чистої вартості реалізації, але не більше суми

попереднього зменшення, визнається інший операційний дохід зі збільшенням вартості цих запасів. Тобто суму доходу від дооцінки відображають за кредитом субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності» в кореспонденції з дебетом рахунків обліку запасів.

Невід'ємним на підприємстві є вибуття запасів. Методи оцінки вибуття запасів, які застосовуються в бухгалтерському обліку встановлені п. 16 НП(С)БО 9 і п. 2.15 методичних рекомендацій № 2. Відповідно до цих норм застосовують такі методи:

- 1) ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- 2) середньозваженої собівартості;
- 3) собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- 4) нормативних затрат;
- 5) ціни продажу [2].

Метод оцінки вибуття запасів підприємство визначає самостійно в наказі про облікову політику з урахуванням особливостей своєї діяльності.

За методом ідентифікованої собівартості оцінюють запаси, які:

- відпускаються для виконання спеціальних замовлень і проектів або
- не замінюють один одного.

Цей метод використовують при торгівлі автомобілями, виробами з дорогоцінних металів та каміння, об'єктами нерухомості тощо. Його доцільно застосовувати при невеликій кількості запасів, коли легко відстежити, за якою вартістю вони були зараховані на баланс. На підприємстві має бути організовано індивідуальний облік за кожним видом запасів. Суть методу полягає в тому, що вартість одиниці запасів можна ідентифікувати із цією одиницею. Тобто необхідно визначити ознаку, за якою можна ідентифікувати одиницю запасів та її ціну. Якщо ж така ознака не виявляється, ТМЦ є взаємозамінними. Отже, застосувати до них метод ідентифікованої собівартості неможливо.

Метод середньозваженої собівартості (за звітний період) буде прийнятний для підприємств, які мають велику кількість запасів різної номенклатури.

При цьому розрахунок середньозваженої собівартості запасів може проводитися:

- 1) за звітний місяць;
- 2) на дату здійснення операції.

Періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів визначають у наказі про облікову політику підприємства.

Ті, хто обрав цей спосіб, розраховують середньозважену собівартість одиниці запасів шляхом ділення сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і запасів, отриманих у звітному місяці, на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця та запасів, отриманих у звітному місяці (п. 18 НП(С)БО 9).

Тобто собівартість запасів, що вибули, визначається один раз — у кінці звітного місяця. Цей розрахунок можна показати у вигляді формули (1.1):

$$C/V_{\text{сер}} = \frac{B_{зп} + B_{з\text{надх}}}{З_{п} + З_{\text{надх}}} \quad (1.1)$$

де $C/V_{\text{сер}}$ — середньозважена собівартість одиниці певного виду запасів, грн;

$B_{зп}$ — вартість залишку запасів на початок звітного місяця, грн;

$B_{з\text{надх}}$ — вартість запасів, що надійшли у звітному місяці, грн;

$З_{п}$ — кількість одиниць певного виду запасів на початок місяця, од.;

$З_{\text{надх}}$ — кількість одиниць запасів цього виду, що надійшли у звітному місяці, од.

При використанні методу середньозваженої собівартості (на дату операції) оцінку кожної операції з вибуття запасів здійснюють за середньозваженою собівартістю шляхом ділення сумарної вартості таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на цю саму дату (п. 19 НП(С)БО 9). Тобто в розрахунку

середньозваженої собівартості одиниці запасів беруть участь вартість і кількість запасів на певну дату.

Формула розрахунку середньозваженої собівартості ($C/V_{\text{сер}}$) для цього випадку формула виглядає таким чином (1.2):

$$C/V_{\text{сер}} = C_{\text{вопер}} / Z_{\text{опер}} \quad (1.2)$$

де $C_{\text{вопер}}$ — сумарна вартість запасів на дату операції, грн;

$Z_{\text{опер}}$ — кількість запасів на дату операції, од.

При використанні методу ФІФО лежить припущення, що запаси використовують у тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство. Тобто запаси, придбані першими, списуються першими. У свою чергу, запаси, що залишилися на кінець періоду, були придбані або виготовлені останніми.

Методом нормативних затрат користуються виробничі підприємства. Він передбачає визначення собівартості запасів, що вибули, виходячи з норм витрат на виготовлення одиниці продукції (робіт, послуг). При цьому норми витрат підприємства встановлюють самостійно з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін (п. 21 НП(С)БО 9).

Оцінку продукції (робіт, послуг) за нормативними затратами на дату балансу (або на кінець місяця) коригують до фактичної виробничої собівартості. Цей метод широко використовується при оцінці НЗВ і готової продукції на підприємствах з масовим і великосерійним виробництвом.

Метод ціни продажу призначений для визначення собівартості реалізації запасів підприємствами роздрібною торгівлі, що мають значну і змінну номенклатуру товарів з приблизно однаковим рівнем торгової націнки. Цей метод ґрунтується на застосуванні середнього відсотка торгової націнки на товари. Собівартість реалізації в такому разі визначають як різницю між продажною (роздрібною) вартістю реалізованих товарів і сумою торгової націнки на ці товари (п. 22 НП(С)БО 9).

Суму торгової націнки на реалізовані товари обчислюють як добуток продажної (роздрібної) вартості реалізованих товарів і середнього відсотка торгової націнки. У свою чергу, середній відсоток торгової націнки розраховують діленням суми залишку торгових націнок на початок звітнього місяця і торгових націнок у продажній вартості отриманих у звітньому місяці товарів на суму продажної (роздрібної) вартості залишку товарів на початок звітнього місяця і продажної (роздрібної) вартості отриманих у звітньому місяці товарів.

1.2 Класифікація запасів на підприємстві

Класифікація запасів, наведена в п. 6 НП(С)БО 9 і п. 1.3 Методичних рекомендацій № 2, передбачає поділ запасів для цілей бухгалтерського обліку залежно від способу, яким вони отримані, і напряму, в якому їх використовуватимуть. Відповідно до зазначеної класифікації запаси включають:

- сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, запасні частини, напівфабрикати, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва, адміністративних потреб і збуту;
- незавершене виробництво, у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незавершених технологічних процесів;
- готову продукцію, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або нормативно-правовим актом;
- товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, які використовуються не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року;

- поточні біологічні активи, які оцінюються згідно з НП(С)БО 9, а також сільськогосподарську продукцію та продукцію лісового господарства після її первісного визнання [2].

Характерна особливість запасів — вони належать до оборотних активів. Інакше кажучи, запаси призначені для реалізації або споживання протягом одного операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу

Згідно інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, облік запасів на підприємстві ведеться на 2 класі плану рахунків. Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству готової продукції, товарів, предметів праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб, а також засобів праці, які підприємство включає до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів [9].

Даний клас має наступні рахунки (Додаток Е).

Таблиця 1.1

Класифікація запасів на рахунках (субрахунках) бухгалтерського обліку

Синтетичні рахунки	Рахунки другого порядку (субрахунки)
20 Виробничі запаси	201 Сировина й матеріали 202 Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби 203 Паливо 204 Тара, тарні матеріали 205 Будівельні матеріали 206 Матеріали, передані в переробку 207 Запасні частини 208 Матеріали сільськогосподарського призначення 209 Інші матеріали

Продовження табл. 1.1

21 Поточні біологічні активи	211 Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю 212 Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю 213 Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
22 Малоцінні та швидкозношувані предмети	За видами предметів
23 Виробництво	За видами виробництва
24 Брак у виробництві	За видами продукції
25 Напівфабрикати	За видами напівфабрикатів
26 Готова продукція	За видами готової продукції
27 Продукція сільськогосподарського виробництва	За видами продукції
28 Товари	281 Товари на складі 282 Товари в торгівлі 283 Товари на комісії 284 Тара під товарами 285 Торгова націнка 286 Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу

* Джерело: розроблено автором на основі Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Мінфіну від 30 листопада 1999 р.

1.3 Огляд літературних джерел та нормативно-правове регулювання обліку і аудиту запасів на підприємстві

Вивчення наукових підходів до економічної сутності досліджуваної категорії свідчить про низку протиріч у трактуваннях термінів. Зокрема, це використання термінів «запаси», «виробничі запаси», «матеріальні запаси», «матеріальні цінності», «матеріальні ресурси». Дане питання дало можливість науковцям здійснити групування підходів до визначення дефініції «запаси».

Таблиця 1.2

Підходи науковців до використання термінів для визначення поняття «запаси».

Автори, нормативні джерела	Терміни, що використовуються для позначення
П(С)БО 9 «Запаси», Л.К. Сук «Фінансовий облік», Н.М. Ткаченко «Особливості організації обліку виробничих запасів та їх оцінка в системі бухгалтерського обліку» П.С. Тютюнник «Поняття і сутність товарно-виробничих запасів», Р.Л. Хом'як «Бухгалтерський облік в Україні», Н.В. Чабанова «Облікова політика – основний елемент системи бухгалтерського обліку»	«запаси»
Т.Г. Китйчук «Економічна сутність виробничих запасів», В.С. Лень «Бухгалтерський облік в Україні, , Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків	«товарно-матеріальні цінності», «матеріальні цінності»
О.М. Губачова «Облік у зарубіжних країнах, І.Р. Любезна «Удосконалення системи управління матеріальними запасами» , С.І. Мельник «Фінансова	«матеріальні запаси», «товарно матеріальні запаси»,

Продовження табл. 1.2

безпека підприємства: сутність та сучасні проблеми забезпечення»	«матеріально-виробничі запаси»
Ф.Ф. Бутинець «Бухгалтерський фінансовий облік», Н.М. Селіванова «Особливості формування облікової політики підприємства в частині обліку виробничих запасів», І.А. Карабоза «Поняття і сутність товарно-виробничих запасів»	«товарно-виробничі запаси»

*Джерело: розроблено автором.

Порядок бухгалтерського обліку запасів визначається різними суб'єктами в межах їх повноважень та представлені трьома рівнями, що будують систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку запасів:

- Міжнародний: МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 2 «Запаси».
- Державний: Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 9 «Запаси», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, Методичні рекомендації з обліку запасів.
- Рівень підприємства: Положення про облікову політику, внутрішньо-розпорядчі документи та нормативи.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються НП(С)БО 9 «Запаси», відповідно до якого запаси - це активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для

споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [2]. Крім того, при організації бухгалтерського обліку запасів необхідно користуватись такими законодавчими та нормативними документами України:

1. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, в т.ч. щодо запасів, порядок оформлення первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, обов'язки підприємств в проведенні інвентаризації, зокрема в частині відображення залишків запасів на дату складання балансу.

2. Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», який визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, в тому числі при формуванні інформації про запаси.

3. Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка визначає коротку характеристику і призначення синтетичних рахунків і субрахунків класу 2 «Запаси», типову схему реєстрації та групування інформації про господарські операції.

4. Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів, що розкривають сукупний склад запасів для цілей бухгалтерського обліку: сировина основна та допоміжна, матеріали, паливо, запасні частини, МШП, готова продукція, товари у вигляді матеріальних цінностей, що призначені для перепродажу, поточні біологічні активи.

При огляді нормативно-правової бази неможливо не звернути увагу на міжнародні стандарти з бухгалтерського обліку (МСБО). Національні стандарти з обліку були розроблені на основі міжнародних з врахуванням національних особливостей

економіки України, тому П(С)БО 9 «Запаси» має ряд спільних моментів з МСБО 2 «Запаси».

Таблиця 1.3

Порівняння міжнародних і національних стандартів з обліку запасів

НП(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Оцінка запасів при надходженні	
<p>Собівартість формується з таких витрат:</p> <p>При придбанні у постачальника – суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;</p> <p>суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; транспортно-заготівельних витрат; інших витрат.</p> <p>2. При виготовлені власними силами – витрат, що утворюють виробничу собівартість, визначену за НП(С)БО 16 «Витрати».</p> <p>3. При внесенні до статутного капіталу – справедливої вартості, погодженої із засновниками підприємства з урахуванням витрат, що включаються до первісної вартості запасів, придбаних у постачальника.</p>	<p>Собівартість формується з таких витрат:</p> <p>1. Витрати на придбання. Ціни придбання; мита та інших податків (якщо вони не відшкодовуються підприємству), витрат на транспортування; вартості робіт з навантаження та розвантаження й інших витрат.</p> <p>2. Витрати на переробку. Витрати, безпосередньо пов'язанні з одиницею виробництва.</p> <p>3. Інші витрати. Інші витрати, якщо вони відбулися при доставці запасів до їх теперішнього місця розпакування та приведення до теперішнього стану.</p>

Продовження табл. 1.3

Оцінка запасів при витрачанні	
Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО), ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість	
Нормативні затрати; ціни продаж	Стандартних витрат та метод роздрібних цін
Оцінка запасів на дату балансу	
Найменша з двох оцінок: первісна вартість або чиста вартість реалізації	Найменша з двох оцінок: собівартість або чиста вартість реалізації
Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності	
Методи оцінки запасів; балансова (облікова) вартість запасів у розрізі окремих класифікаційних груп; балансова (облікова) вартість запасів, відображених за чистою вартістю реалізації; балансова (облікова) вартість запасів, переданих у переробку, на комісію, в заставу для гарантії зобов'язань.	
Балансова (облікова) вартість запасів, переданих у переробку, на комісію, в заставу; сума збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка запасів	Сума будь - якого сторнування будь – якого часткового списання, яка визначається як дохід певного періоду; обставини або події, що спричинили сторнування списання запасів, переданих як застава для гарантії зобов'язань.

*Джерело: розроблено автором на основі НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси».

Порівняльний аналіз НП(С)БО та МСБО показав, що в цілому методичний підхід до бухгалтерського обліку запасів за міжнародними та національними стандартами майже уніфікований. Отже, проаналізувавши основні нормативно-правові документи, що здійснюють регламентацію бухгалтерського обліку запасів, визначено, що дані документи мають більш загальний характер, і окремі важливі питання бухгалтерського обліку даного об'єкта в них викликають неузгодженість, зокрема існують відмінності між порядком їх оцінки за вимогами НП(С)БО та МСБО.

Загалом, дані проблемні питання пов'язані і з стрімкою адаптацією НП(С)БО до МСБО, що руйнує національну систему бухгалтерського обліку. Руйнування такої системи полягає у тому, що дуже швидко приймалися та затверджувалися національні НП(С)БО, які суперечать іншим нормативно-правовим актам з бухгалтерського обліку і конкретно не розв'язують проблем обліку того чи іншого питання.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Первинний облік та аудит запасів на підприємстві

Від правильно організованого документування запасів залежить правильність списання їх вартості на виробництво, оцінка незавершеного виробництва, відображення у звітності. Існують типові первинні документи з обліку руху запасів. Тому головний бухгалтер на свій розсуд повинен визначитися з тим, які документи доцільно використовувати саме на його підприємстві, враховуючи розміри та специфіку підприємства (матеріальне виробництво, будівництво, транспорт тощо).

Основними документами, які оформлюють процес придбання матеріальних засобів, є: договір купівлі-продажу, рахунок фактура, накладна (Додаток В), товарно-транспортна накладна (Додаток Г), прибутковий ордер, довіреність, платіжне доручення, виписка банку (Додаток Д) та ін.

Якщо на підприємство надходять виробничі запаси, найчастіше використовують такі документи:

Таблиця 2.1

Документи з надходження виробничих запасів на ТОВ «Чодо»

Форма документу	Назва	Призначення документу
М-1	Журнал обліку вантажів, що надійшли	Застосовується для реєстрації транспортних документів, пов'язаних з отриманням вантажів та оприбуткуванням їх на склад підприємства
М-2, 26	Довіреність	Призначена для підтвердження права окремої посадової особи виступати довіреною особою підприємства при отриманні запасів
М-3	Журнал реєстрації довіреностей	Призначений для реєстрації виданих довіреностей

Продовження табл. 2.1

М-4	Прибутковий ордер	Використовується на складі, заповнюється в день надходження запасів при відсутності розбіжностей з документами постачальника.
М-7	Акт про приймання матеріалів	Застосовується при прийнятті запасів, якщо є розбіжності з документами постачальника.
М-12	Картка складського обліку матеріалів	Використовується для обліку виробничих запасів на складі
М-14	Відомість обліку залишків матеріалів на складі	Використовується для взаємозв'язку складського та бухгалтерського обліку

*Джерело: розроблено автором на основі Наказу про облікову політику підприємства

Виробничі запаси зі складів підприємства відпускаються в цехи для виготовлення продукції, на господарські потреби, а також на сторону для переробки чи реалізації як надлишкові чи непотрібні.

Таблиця 2.2**Документи з відпуску виробничих запасів на ТОВ «Чад»**

Форма документу	Назва	Призначення документу
М-8, 9, 28, 28а	Лімітно-забірна картка	Використовується для систематичного відпуску у виробництво лімітованих матеріалів, а також для поточного контролю за дотриманням встановлених лімітів їх відпуску. Зазначається місячний ліміт відпуску цеху.
М-10	Акт-вимога на заміну матеріалів	Оформлюється при разовому відпуску запасів для виробничих і господарських потреб.
М-11	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє)	Використовується для разового відпуску запасів всередині підприємства.

Продовження табл. 2.2

М-18	Сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу	Складається завскладом (комірником) у разі виявлення відхилень фактичного залишку виробничих запасів від встановлених норм.
М-19	Матеріальний звіт	Складається матеріально відповідальною особою і передається до бухгалтерії, відображає рух запасів на складі за певний період

*Джерело: розроблено автором на основі Наказу про облікову політику підприємства

Якщо на підприємстві імпортуються запаси – дані операції обліковуються наступними первинними документами: інвойс, акт приймання-передачі товару, міжнародна накладна, авіаційна вантажна накладна, коносамент.

При списанні запасі (окрім продажу), руху запасів всередині підприємства, видачі МШП, поломки чи втрати інструментів, списання МШП – оформляється первинним документом довільної форми із зазначенням обов'язкових реквізитів, передбачених ч.2 ст.9 ЗУ №996.

2.2 Організація обліку та оподаткуванню надходження запасів на підприємстві

Обліковий підрозділ ТОВ «Чадо» перевіряє первинні документи за формою і змістом, тобто контролює наявність у документах обов'язкових реквізитів, відповідність операцій чинному законодавству, правильність арифметичних підрахунків. Після перевірки первинних документів складаються облікові реєстри аналітичного та синтетичного обліку.

Аналітичний облік запасів на ТОВ «Чадо» ведеться в розрізі їх найменувань або однорідних груп. На підставі залишків на перше число місяця, які виводяться по кожному номенклатурному номеру в картках складського обліку, а також на основі

«Звіту про рух матеріальних цінностей» в бухгалтерії складаються відомість обліку залишків запасів, тобто оборотно-сальдову відомість. Сальдові відомості складають в розрізі окремих матеріально-відповідальних осіб або в розрізі видів запасів. Дані відомості використовуються для порівняння даних аналітичного і синтетичного обліку виробничих запасів. Аналітичний облік матеріальних цінностей у бухгалтерії підприємства ведуть у сальдових відомостях на підставі звітів про рух матеріальних цінностей.

Аналітичні рахунки групують за видами матеріалів, місцями зберігання, матеріально відповідальними особами, за синтетичними рахунками бухгалтерського обліку і субрахунками. Синтетичний облік наявності та руху запасів на ТОВ «Чадо», здійснюється в грошовій одиниці України на рахунках обліку запасів за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцією про його застосування, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 N 291.

Для обліку запасів на підприємстві використовуються рахунки бухгалтерського обліку:

- 20 «Виробничі запаси»,
- 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»,
- 26 «Готова продукція»,
- 28 «Товари».

Бухгалтерський облік на позабалансових рахунках здійснюється, у разі:

- надходження і використання (повернення) давальницької сировини;
- надходження та рух запасів, отриманих від постачальника, і в оплаті яких відмовлено внаслідок порушення договірних зобов'язань (невідповідність асортименту, якості, строкам поставки запасів, технічним умовам тощо) або поломки та псування запасів;

- одержання запасів, які згідно з угодою заборонено використовувати до оплати їх вартості;
- перевищення кількості фактично одержаних запасів над кількістю, зазначеною у видаткових документах постачальника;
- прийняття запасів на відповідальне зберігання.

Запаси, що не є власністю підприємства враховуються на за балансових рахунках:

- 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні»
- 024 «Товари, прийняті на комісію»
- 041 «Непередбачені активи».

Аналітичний облік запасів ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально відповідальних осіб та видів запасів. На кожен субрахунок складається окрема відомість до журналу 5. Записи у відомостях вносяться на основі документів, в яких надходження узагальнені за матеріально відповідальними особами, запасами і їх використанням, вибуттям у звітний місяць. За дебетом рахунків відображається надходження запасів на підприємство, їх до оцінка, за кредитом – витрати на виробництво, переробку, реалізація, уцінка. Щомісяця матеріально відповідальні особи на підставі первинних документів складають «Матеріальний звіт», котрий подається до бухгалтерії разом із документами, що підтверджують надходження та використання запасів підприємства.

Початковий етап запасів на підприємстві – це їх надходження. Запаси можуть бути придбані за грошові кошти (у національній або в іноземній валюті), отримані в обмін на інші активи чи безоплатно, а також внесені до статутного капіталу. Запаси можуть надходити на підприємство різними способами, але завжди такі активи зараховують на баланс за первісною вартістю. У різних випадках первісна вартість формується по різному, а саме:

- при придбанні запасів за грошові кошти, первісна вартість куплених запасів включає: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (за вирахуванням непрямих податків), суми ввізного мита (при придбанні імпортованих запасів), суми непрямих податків, транспортно-заготівельні, втрати і нестачі запасів у межах норм природного убутку, інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів та доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях. Якщо на момент оприбуткування запасів неможливо достовірно визначити їх первісну вартість, вони можуть оцінюватися та відображатися за справедливою вартістю з наступним коригуванням до первісної вартості;
- при виготовленні власними силами, первісною вартістю визнається виробнича собівартість запасів, визначена згідно з НП(С)БО 16 «Витрати»;
- при внесенні до статутного капіталу, первісна вартість відповідає узгодженій засновниками (учасниками) справедливій вартості запасів;
- при отриманні безоплатно, первісна вартість відповідає справедливій вартості запасів;
- при отриманні в результаті обміну на подібні запаси первісна вартість дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісна вартість отриманих запасів визначається на рівні їх справедливої вартості;
- при отриманні в результаті ремонту і поліпшення основних засобів, запаси оцінюються за чистою вартістю реалізації або в оцінці можливого використання запасів;
- якщо запаси надійшли від забракованих виробів, зворотних відходів виробництва, ліквідації основних засобів то первісна вартість визначається за чистою вартістю реалізації (якщо такі запаси призначені для реалізації) або в оцінці їх можливого використання (якщо запаси призначені для власного споживання).

Найпоширеніший спосіб надходження запасів — їх придбання за грошові кошти. Здебільшого запаси купують за національну валюту. Згідно з рекомендаціями приймання й оприбуткування запасів, що надійшли від постачальників, здійснюють на підставі товарно-транспортних накладних з використанням штампа про

оприбуткування або прибуткового ордера. При оприбуткуванні запасів для визначення їх номенклатури головну роль відіграє класифікація за відповідним кодом УКТ ЗЕД. Якщо ж запаси були куплені у фізичних осіб не зареєстрованих ФОП, то дану операцію оформляють закупівельним актом. Придбані запаси оприбутковують на відповідному рахунку (субрахунку) класу 2 «Запаси» в кореспонденції із субрахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» або 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». Але є виняток — надходження запасів, придбаних підзвітними особами. У такому разі на субрахунку 631 не буде відображатися жодних розрахунків з постачальниками. Запаси оприбутковуються у кореспонденції з субрахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Роблять це на підставі Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт.

Якщо запаси придбані з вхідним ПДВ, його суму підприємство включає до податкового кредиту. Відображають його за першою подією, або на дату списання коштів з рахунку підприємства для оплати запасів, або на дату отримання цих запасів. Обов'язковою умовою є наявність податкової накладної, зареєстрованої в єдиному реєстраторі податкових накладних. Якщо запаси придбала підзвітна особа то податковий кредит може бути підтверджений не лише податковою накладною, а й касовим чеком. Але в такому чеку обов'язково мають бути зазначені: загальна сума отриманих запасів, сума ПДВ, фіскальний номер і податковий номер постачальника.

Таблиця 2.3

Облік надходження запасів, придбаних за грошові кошти на ТОВ «Чадо»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Якщо перша подія - отримання матеріалів			
1	Отримано матеріали від постачальника	201	631
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	644	631
		641	644
3	Проведена оплата за придбані матеріали	631	311

Продовження табл. 2.3

Якщо перша подія — перерахування передоплати			
	Якщо перша подія – перерахування передоплати	371	311
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	644	644
		641	644
3	Оприбутковано придбані матеріали	201	631
4	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	631
5	Здійснено залік заборгованостей	631	371

Якщо запаси були куплені з-за кордону то первісну вартість імпортованих запасів формують з урахуванням спільного застосування НП(С)БО 9 «Запаси» і НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». В даному випадку важливо знати, яка подія була першою, отримання цих запасів чи їх оплата. Якщо першою подією було отримання то первісну вартість визначають за курсом НБУ на дату здійснення операції (оприбуткування запасів). Якщо ж перша подія було перерахування передоплати то первісну вартість визначають за курсом НБУ на дату сплати авансу (тобто фіксується курс НБУ на дату перерахування передоплати і за ним надалі оприбутковують увезені з-за кордону запаси).

Згідно НП(С)БО 21 за всіма монетарними статтями в іноземній валюті потрібно визначати курсові на дату здійснення господарської операції та на дату балансу. Якщо курсова різниця була додатна то дохід від операційної курсової різниці відображається на субрахунку 714 а якщо від’ємна то втрати від операційної курсової різниці відображаються на субрахунку 945. Слід зауважити, що курсові різниці виникають тільки якщо перша подія було отримання запасів.

Операція з увезення запасів на митну територію України є об’єктом оподаткування ПДВ. При визначенні дати податкових зобов’язань за імпортною операцією правило першої події не застосовують. Датою їх виникнення завжди буде дата подання митної декларації для митного оформлення. А ось сплатити «імпортований» ПДВ слід ще до дня або в день її подання. Базою оподаткування є

договірна вартість, але не нижче митної вартості запасів з урахуванням мита й акцизного податку, що підлягають сплаті. Перерахунок іноземної валюти у валюту України для визначення бази оподаткування за імпортною операцією здійснюють за курсом НБУ на дату подання митної декларації Податкову накладну на суму «імпортних» ПДВ зобов'язань не складають. У декларації з ПДВ вони теж не відображаються. Адже ці податкові зобов'язання сплачують не за даними декларації, а безпосередньо на митниці при ввезенні запасів в Україну. Суму сплаченого імпортного ПДВ підприємство — платник цього податку включає до складу податкового кредиту. Зробити це потрібно на дату сплати імпортних податкових зобов'язань за ввезені запаси. Підставою для відображення податкового кредиту є ввізна митна декларація.

Таблиця 2.4

Облік придбання запасів, придбаних за іноземну валюту на ТОВ «Чадю»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Перераховано мито	377	311
2	Сплачено ввізне ПДВ	377	311
3	Оприбутковано отримані від нерезидента товари	281	632
4	Включена до первісної вартості сума мита	281	377
5	Включена до первісної вартості товарів сума вартості послуг брокера	281	685
6	Включено до складу податкового кредиту суму ПДВ	641	377
7	Опложено вартість послуг митного брокера	685	311
8	Відображено курсову різницю на дату балансу	945/714	632
9	Списано курсову різницю на фінансовий результат	791	945/714
10	Перераховано оплату за товари нерезиденту	632	312
11	Відображено курсову різницю	632	945/714
12	Списано курсову різницю на фінансовий результат	945/714	791

Також на сьогоднішній день можливе надходження запасів на підприємство за бартерною угодою. Документальне оформлення при надходженні запасів за бартерними договорами не відрізняється від надходження запасів, придбаних за гроші. Так, обмін запасів на інші ТМЦ можна оформити прибутковим ордером, актом про приймання матеріалів, товарно-транспортною накладною. Бухгалтерський облік операцій з отримання запасів за бартером залежить від того, які запаси обмінюються, подібні чи неподібні. Подібними для цілей бухгалтерського обліку вважають об'єкти, у яких подібне призначення й однакова справедлива вартість. У свою чергу, справедлива вартість — це сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Якщо порушується одна з умов, то активи вважаються неподібними.

При обміні подібними активами, дохід у бухгалтерському обліку не визнають а первісна вартість запасів, отриманих в обмін на подібні запаси, дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їх справедлива вартість. Різницю між балансовою і справедливою вартістю переданих запасів включають до складу витрат звітного періоду. Таку різницю відображають на субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності».

При обміні неподібними запасами визнається дохід. Суму доходу за бартерним контрактом визначають за справедливою вартістю запасів, що отримані або підлягають отриманню підприємством, зменшеною на суму, яку підприємство доплачує контрагенту, або збільшеною на суму, яку підприємство отримує від контрагента. Якщо ж справедливу вартість запасів, які отримані або підлягають отриманню, достовірно визначити неможливо, то дохід визначають за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, переданих за цим бартерним контрактом. Операції з постачання товарів у межах бартерного договору підлягають обкладенню ПДВ. База оподаткування визначається виходячи з договірної вартості, але не може бути нижчою ціни придбання. Враховуючи негрошову форму оплати, датою виникнення ПДВ зобов'язань є дата відвантаження запасів.

Таблиця 2.5

Отримання запасів в обмін на подібні активи на ТОВ «Чад»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Передача подібних активів в обмін на запаси	361	201
2	Списання різниці між балансовою та справедливою вартістю	949	201
3	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	361	641
4	Нараховано податкове зобов'язання між первісною та договірною вартістю	949	641
5	Оприбуткування запасів	201	631
6	Відображено податковий кредит	944	631
7	Здійснено залік заборгованостей	631	361
8	Відображення у фінансовому результаті різницю між справедливою та балансовою вартістю	791	949

Отримувати запаси підприємство може як і внесок до статутного капіталу. Виходячи з НП(С)БО 9 первісною вартістю запасів, внесених до статутного капіталу підприємства, визнають погоджену засновниками підприємства їх справедливую вартість з урахуванням витрат. Цю вартість зазвичай фіксують в установчих документах. Внесення запасів до статутного капіталу підприємства відображають на рахунках обліку таких запасів у кореспонденції з рахунком 46 «Неоплачений капітал». Операція з унесення запасів до статутного капіталу є об'єктом оподаткування ПДВ. Така операція цілком підпадає під визначення постачання товарів. В податковому кодексі прописано, що податковий кредит можливий тільки в разі отримання до статутного капіталу необоротних активів, немає підстав для того, щоб позбавляти емітента податкового кредиту за запасами. Але при цьому податкова накладна інвестора, повинна бути зареєстрована в ЄРПН. Датою, на яку виникає

право на податковий кредит, буде дата оприбуткування запасів, отриманих як внесок до статутного капіталу. Якщо ж на момент отримання запасів як внеску до свого статутного капіталу підприємство-емітент ще не є платником ПДВ, то суму ПДВ воно відобразить у складі первісної вартості отриманих активів.

Таблиця 2.6

Облік надходження запасів як внеску до статутного капіталу на ТОВ «Чодо»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Відображено заборгованість учасника з внеску до статутного капіталу	46	401
2	Оприбутковано запаси отримані як внесок до статутного капіталу	202	46
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	644	46
		641	641

Останнім можливим варіантом отримання запасів є безоплатне їх отримання. Запаси, одержані безоплатно, можуть оформлятися товарно-транспортною накладною або накладною-вимогою на відпуск матеріалів з використанням штампа про оприбуткування. Також може застосовуватися прибутковий ордер типової. Згідно з НП(С)БО 9 первісною вартістю запасів, отриманих підприємством безоплатно, є їх справедлива вартість з урахуванням витрат. При цьому справедливою вартістю вважається сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Справедлива вартість окремих видів запасів наведена в додатку до НП(С)БО 19.

Вартість безоплатно отриманих запасів відображають у складі іншого операційного доходу звітного періоду, субрахунок 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів». Якщо підприємство отримує запаси безоплатно від

резидента, це ніяк не позначається на ПДВ отримувача. Якщо ж запаси безоплатно отримані від нерезидента, ситуація інша. Адже ввізне ПДВ у цьому випадку все одно нараховується, оскільки ПДВ сплачується не дарувальнику нерезиденту, а до бюджету України. Податкові зобов'язання з ПДВ виникають на дату подання декларації на митне оформлення.

Базою оподаткування буде митна вартість запасів з урахуванням мита й акцизного податку, що підлягають сплаті. Водночас згідно з податковим кодексом сплачений при митному оформленні ПДВ, платник цього податку, включає до складу податкового кредиту. Роблять це на дату сплати імпорتنих податкових зобов'язань за ввезені запаси на підставі митної декларації. І не важливо, що в цьому випадку товар був не придбаний, а одержаний від нерезидента безоплатно.

Таблиця 2.7

Облік безоплатного надходження запасів на ТОВ «Чад»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Отримано від резидента			
1	Оприбутковано безоплатно отримані товари	281	718
2	Списано суму доходу на фінансовий результат	718	791
Отримано від нерезидента			
1	Сплачено ввізне мито	377	311
2	Перераховано суму «ввізного» ПДВ	377	311
3	Оприбутковано товари	281	718
4	Включено до первісної вартості товарів суму мита	281	377

2.3 Організація обліку та оцінки вибуття запасів на підприємстві

Вибуття запасів на підприємстві відбувається по наступних причинах:

- реалізацією за грошові кошти в національній або іноземній валюті;

- безоплатною передачею;
- внесенням до статутного капіталу іншого підприємства;
- поверненням постачальнику тощо.

Слід зазначити, що група одиниць запасів, що мають однакове призначення й однакові умови використання, застосовують тільки один із зазначених вище методів.

Метод оцінки вибуття запасів підприємство визначає самостійно в наказі про облікову політику з урахуванням особливостей своєї діяльності.

Перший метод який буде розглянуто - метод ідентифікованої собівартості. За даним методом оцінюють запаси які відпускаються для виконання спеціальних замовлень (проектів) або котрі не зможуть замінити один одного. Цей метод використовують при торгівлі автомобілями, виробами з дорогоцінних металів та каміння, об'єктами нерухомості тощо. Його доцільно застосовувати при невеликій кількості запасів, коли легко відстежити, за якою вартістю вони були зараховані на баланс. Суть методу полягає в тому, що вартість одиниці запасів можна ідентифікувати із цією одиницею. Тобто необхідно визначити ознаку, за якою можна ідентифікувати одиницю запасів та її ціну. Якщо ж така ознака не виявляється, ТМЦ є взаємозамінними.

Наступним метод - середньозваженої собівартості. Метод використовують підприємства, які мають велику кількість запасів різної номенклатури. При цьому розрахунок середньозваженої собівартості запасів може проводитися або за звітний місяць або на дату здійснення операції. Періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів визначають у наказі про облікову політику підприємства.

Якщо розрахунок проводиться за звітний місяць то розраховують середньозважену собівартість одиниці запасів шляхом ділення сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і запасів, отриманих у звітному місяці, на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця та запасів, отриманих у звітному місяці. Тобто собівартість запасів, що вибули, визначається один раз - у кінці звітного місяця.

Якщо розрахунок проводиться на дату операції то оцінку кожної операції з вибуття запасів здійснюють за середньозваженою собівартістю шляхом ділення сумарної вартості таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на цю саму дату. Тобто в розрахунку середньозваженої собівартості одиниці запасів беруть участь вартість і кількість запасів на певну дату.

В методі собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) лежить припущення, що запаси використовують у тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство. Тобто запаси, придбані першими, списуються першими. У свою чергу, запаси, що залишилися на кінець періоду, були придбані або виготовлені останніми.

Методом нормативних затрат користуються виробничі підприємства. Він передбачає визначення собівартості запасів, що вибули, виходячи з норм витрат на виготовлення одиниці продукції. При цьому норми витрат підприємства встановлюють самостійно з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих можливостей і діючих цін. Цей метод широко використовується при оцінці незавершеного виробництва і готової продукції на підприємствах з масовим і велико-серійним виробництвом.

Метод ціни продажу призначений для визначення собівартості реалізації запасів підприємствами роздрібною торгівлі, що мають значну і змінну номенклатуру товарів з приблизно однаковим рівнем торгової націнки. Цей метод ґрунтується на застосуванні середнього відсотка торгової націнки на товари. Собівартість реалізації в такому разі визначають як різницю між продажною (роздрібною) вартістю реалізованих товарів і сумою торгової націнки на ці товари. Суму торгової націнки на реалізовані товари обчислюють як добуток продажною (роздрібною) вартості реалізованих товарів і середнього відсотка торгової націнки. У свою чергу, середній відсоток торгової націнки розраховують діленням суми залишку торгових націнок на початок звітного місяця і торгових націнок у продажній вартості отриманих у звітному місяці товарів на суму продажною (роздрібною) вартості залишку товарів на початок звітного місяця і продажною (роздрібною) вартості отриманих у звітному місяці товарів.

Далі необхідно розібрати можливі способи вибуття запасів та як дані операції обліковувати. Найчастіше запаси вибувають із підприємства у зв'язку з їх реалізацією. При реалізації запасів за грошові кошти в бухгалтерському обліку підприємства-продавця виникає дохід. Його відображають, якщо одночасно дотримано таких умов як покупцю передано ризики й вигоди, пов'язані із правом власності на ТМЦ, підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованими ТМЦ, сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена та є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигід підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені. Невиконання хоча б однієї з наведених вище умов не дає можливості визнати в бухгалтерському обліку дохід.

У цьому випадку в підприємства одночасно виникає дебіторська заборгованість за відвантажені товари (субрахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» або 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»). Якщо ж відвантаженню передують попередня оплата, то її сума ніяк на величину доходу не впливає. У такій ситуації разом із надходженням грошових коштів підприємство відобразить кредиторську заборгованість за отриманими авансами, кореспонденція рахунків буде виглядати так: Дт 301 «Готівка в національній валюті» або 311 «Поточні рахунки в національній валюті» - Кт 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Залежно від виду запасів облік доходів від їх реалізації ведуть на таких субрахунках 701 «Дохід від реалізації готової продукції»; 702 «Дохід від реалізації товарів»; 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів».

Одночасно з доходом від реалізації підприємство повинно відобразити в обліку списання собівартості реалізованих ТМЦ. Роблять це залежно від виду реалізованих запасів на субрахунках: 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»; 902 «Собівартість реалізованих товарів»; 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів».

На окрему увагу заслуговує облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі, оскільки він має низку особливостей. Зокрема, вони стосуються торгових націнок і надання знижок на товар, що реалізується. Згідно з Інструкцією по використанню

плану рахунків вартість товарів за ціною реалізації відображають за дебетом субрахунку 282 «Товари в торгівлі». При цьому націнку, що є різницею між покупною і продажною вартістю товарів, обліковують за кредитом субрахунку 285 «Торгова націнка». Для застосування оцінки вибуття товарів за цінами продажу мають бути одночасно дотримані такі умови:

- 1) підприємство займається роздрібною торгівлею;
- 2) застосування інших методів оцінки вибуття товарів не виправдане;
- 3) підприємство має значну і змінну номенклатуру товарів;
- 4) рівень торгової націнки на товари приблизно однаковий.

Дохід від реалізації товарів підприємства роздрібною торгівлею відображають за кредитом субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів». Одночасно з визнанням доходу, отриманого від продажу товарів, роздрібне підприємство в загальному порядку показує витрати в сумі, що дорівнює їх собівартості. Для цього вони використовують субрахунок 902 «Собівартість реалізованих товарів». Фактичну собівартість реалізованих товарів (виходячи із ціни їх придбання) списують проводкою Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» - Кт 282 «Товари в торгівлі». При цьому на суму торгової націнки, що припадає на реалізовані товари, роблять проводку Дт 285 «Торгова націнка» - Кт 282 «Товари в торгівлі» або відображають зворотну кореспонденцію рахунків методом «червоне сторно» Дт 282 «Товари в торгівлі» - Кт 285 «Торгова націнка»

Таблиця 2.8

Облік реалізації запасів за грошові кошти на ТОВ «Чад»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Відображено дохід від реалізації	361	701,702,712
2	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у складі вартості	701,702,712	641
3	Списано собівартість	901,902,943	26,281,20,22

Продовження табл. 2.8

4	Отримано грошові кошти в оплату відвантажених запасів	311	361
5	Віднесено на фінансовий результат	701,702,712,791	791,901,902,943

При реалізації запасів на експорт діють ті самі облікові правила, що й при їх реалізації за гривні. Але у зв'язку з тим, що в «експортному» випадку реалізація відбувається за іноземну валюту, крім загальних правил, необхідно враховувати також норми «валютного» НП(С)БО 21. А з них випливає, що облікові особливості при реалізації за інвалюту залежать від того, яка подія була першою, відвантаження запасів чи оплата їх вартості.

Якщо перша подією було відвантаження запасів то потрібно діяти так, як вказано в НП(С)БО 21, а саме, що дохід перераховують у валюту звітності за курсом НБУ на початок дня дати здійснення операції. Тобто дохід від реалізації запасів на експорт визначається за курсом НБУ на дату його визнання (зазвичай на дату відвантаження запасів). Дебіторська заборгованість покупця, що виникла при цьому, вважається монетарною, оскільки підлягає погашенню грошима. Додатні курсові різниці виникають, якщо курс НБУ на дату балансу або на дату погашення заборгованості збільшився порівняно з курсом НБУ на дату попередньої оцінки монетарної статті. Їх відображають за кредитом субрахунку 714 «Дохід від операційної курсової різниці». Від'ємні курсові різниці матимуть місце, якщо курс НБУ на дату балансу або на дату погашення заборгованості знизився щодо курсу НБУ на дату попередньої оцінки монетарної статті. Їх обліковують за дебетом субрахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці».

Якщо перша подія це отримання передоплати то в цьому випадку суму доходу від реалізації запасів на експорт відображають з урахуванням НП(С)БО 21 в якому вимагається, суму авансу, перераховувати в національну валюту за курсом НБУ на дату його надходження. Датою отримання авансу слід вважати дату надходження валюти на розподільчий рахунок. Кредиторська заборгованість перед покупцем, що

виникла після надходження передоплати, є немонетарною, оскільки підлягає погашенню не грошима, а ТМЦ. Тому курсові різниці за нею не розраховують ані на дату балансу, ані на дату погашення такої заборгованості.

Таблиця 2.9

Облік експорту запасів на ТОВ «Чад»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Надано митним брокером послуги з декларування ТМЦ	93	685
2	Проведено оплату за послуги митного брокера	685	311
3	Відвантажено матеріали на експорт	362	712
4	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	712	641
5	Списано вартість реалізованих матеріалів	943	201
6	Віднесено на фінансовий:		
	— дохід від реалізації матеріалів	712	791
	— собівартість реалізованих матеріалів	791	943
	— витрати на оплату вартості послуг митного брокера	791	93
7	Відображено курсову різницю за монетарною заборгованістю нерезидента на дату балансу	362	714
		714	791
8	Отримано від нерезидента на розподільчий рахунок кошти в оплату за матеріали	316	362
9	Відображено курсову різницю за монетарною заборгованістю на дату її погашення	945	362
		791	945

Також можливий варіант безоплатної передачі запасів. Якщо запаси надають безоплатно, такі операції в контексті цивільного законодавства розглядаються як дарування і регулюються положеннями цивільним кодексом України. При безоплатному наданні запасів їх необхідно списати з балансу. При цьому витрати, пов'язані зі здійсненням такої операції, відображають за дебетом субрахунку

949«Інші витрати операційної діяльності». А доходу за такою операцією не буде, оскільки не дотримуються критерії його визнання, встановлені НП(С)БО 15: немає ні збільшення активу, ні зменшення зобов'язання. Нарахування податкових зобов'язань при безоплатній передачі ТМЦ відображають проводкою: Дт 949«Інші витрати операційної діяльності» - Кт 641«Розрахунки за податками». Вибуття запасів з причини їх безоплатної передачі оформляють накладною-вимогою на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів або товарно-транспортною накладною відповідної форми.

Таблиця 2.10

Облік безоплатної передачі запасів на ТОВ «Чадо»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Передано безоплатно сировину	949	201
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	949	641
3	Віднесено на фінансовий результат витрати у зв'язку з безоплатною передачею запасів	791	949

Можлива й операція по передачі ТМЦ до статутного капіталу іншого підприємства. При даній передачі запасів до статутного капіталу в підприємства-інвестора виникає дохід від реалізації.

Його відображають за кредитом субрахунків 701, 702 або 712 (залежно від виду запасів). Одночасно із цим собівартість переданих запасів списують до складу витрат звітного періоду (дебет субрахунків 901, 902 або 943).

В обліку передача запасів до статутного капіталу іншого підприємства вважається придбанням фінансової інвестиції в обмін на інші активи. Причому такі інвестиції зазвичай є довгостроковими, а отже, обліковуються на рахунку 14. Зазначений рахунок має три субрахунки. На субрахунку 141 відображають інвестиції пов'язаним сторонам за методом участі в капіталі, на субрахунку 142 — інші

інвестиції пов'язаним сторонам, а на субрахунку 143 — інвестиції непов'язаним сторонам. Фінансові інвестиції первісно оцінюють і відображають у бухгалтерському обліку за собівартістю. При цьому така собівартість складається із ціни придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов'язкових платежів та інших витрат, безпосередньо пов'язаних із придбанням фінансової інвестиції.

Таблиця 2.11

Облік передачі запасів до статутного капіталу на ТОВ «Чадю»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Передано будматеріали як внесок до статутного капіталу	377	712
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	712	641
3	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ на різницю між первісною вартістю та їх договірною вартістю	949	641
4	Списано собівартість запасів, переданих до статутного капіталу	943	205
5	Відображено собівартість фінансових інвестицій	143	685
6	Відображено собівартість фінансових інвестицій	685	377
7	Віднесено на фінансовий результат:		
	— дохід від реалізації запасів	712	791
	— балансову вартість переданих запасів	791	943
	— витрати, пов'язані з донарахуванням ПДВ	791	949

Трапляються випадки, коли запаси вибувають із підприємства з причини їх повернення постачальнику. При придбанні запаси оприбутковуються на відповідних субрахунках рахунків обліку ТМЦ (20 «Виробничі запаси», 21 «Поточні біологічні активи», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 28 «Товари»).

Тепер, при їх поверненні, необхідно провести відповідне коригування. Це можна зробити одним із двох способів або методом «червоне сторно» за допомогою

запису: Дт 20 , 21, 22, 28 - Кт 63 (без ПДВ) або за допомогою зворотного запису: Дт 63 - Кт 20, 21, 22, 28 (без ПДВ).

2.4 Відображення інформації про запаси у звітності ТОВ «Чад»

Економічні показники, які є основою для прийняття управлінських рішень надаються у формі фінансової звітності відповідних звітних періодів. Тому неможливо переоцінити важливість повної та достовірної економічної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства при вирішенні поточних та перспективних господарських проблем.

Головні принципи складання фінансової звітності викладено у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженому Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73, зі змінами та доповненнями.

Фінансова звітність ТОВ «Чад» включає: Баланс (Звіт про фінансовий стан підприємства) форма №1 (Додаток А), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) форма №2 (Додаток Б).

Тобто, фінансова звітність суб'єкта господарювання, ґрунтується на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством і зовнішнім середовищем.

Таблиця 2.12

Форми фінансової звітності та їх використання в економічному аналізі господарських процесів підприємства ТОВ «Чад»

Форма звітності	Зміст	Використання інформації в економічному аналізі
Баланс (звіт про	Економічні ресурси (активи, в тому числі	Аналіз обсягу, складу, структури та динаміки активів: необоротних, оборотних

Продовження табл. 2.12

фінансовий стан)	запаси, зобов'язання і власний капітал), які контролюються підприємством на дату балансу	активів, витрат майбутніх періодів. Аналіз обсягу, складу, структури та динаміки пасивів: власного капіталу, забезпечення наступних витрат і платежів, довострокових зобов'язань, поточних зобов'язань, доходів майбутніх періодів. Аналіз фінансового стану.
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства	Аналіз обсягу, складу, структури доходів, витрат, прибутку, рентабельності, стану підприємства.

*Джерело: розроблено автором на основі Наказу про облікову політику підприємства

Відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси» запаси підприємства відображають у фінансовій звітності за найменшою з двох оцінок – первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. В свою чергу, чиста вартість реалізації запасів визначається як очікувана ціна реалізації запасів в умовах діяльності за вирахуванням витрат на їх виробництво та реалізацію.

На кінець звітного періоду інформація про запаси на підприємстві ТОВ «Чад» відображається у формах фінансової звітності. У Балансі (форма №1) (Додаток А), залишки по запасах відображаються у рядку 1100 «Запаси», причому до складу цього рядка входять наступні рядки: 1101 «Виробничі запаси», 1102 «Незавершене виробництво», 1103 «Готова продукція», 1104 «Товари». Крім того, в кінці кожного року підприємство ТОВ «Чад» формує Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5), в яких в розділі «Запаси» відображає суму запасів на кінець року.

Зауважимо, що особливості обліку ПДВ під час придбання запасів встановлюються нормами пп. 139.1.6 ПКУ. У загальному випадку згідно з ПКУ суми ПДВ, сплачені у складі ціни запасів під час їх купівлі, не включаються до складу

витрат підприємства - платника податку на прибуток і ПДВ. Це означає, що собівартість запасів при їх оприбуткуванні, обліку та вибутті не включає в себе суми ПДВ.

Отже було розглянуто відображення запасів у звітності підприємства. Виявлено, що ТОВ «Чад» складає фінансову звітність у повному обсязі і при складанні звітності діє відповідно до вимог чинного законодавства.

На підприємстві бухгалтерський облік запасів та узагальнення інформації про запаси у формах звітності відповідає нормативно правовим вимогам та методології бухгалтерського обліку.

2.5 Аудит запасів на ТОВ «Чад»

Метою аудиту запасів на досліджуваному підприємстві є формування думки про достовірність показників звітності по статтях обліку матеріальних цінностей і про відповідність наявної інформації на підприємстві методики обліку і оподаткування операцій з діючою нормативною базою.

Інформаційною базою для перевірки запасів на досліджуваному підприємстві виступають:

- нормативні документи, що стосуються прийому, обліку, зберігання і відпуску матеріальних цінностей;
- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи по оформленню операцій запасів;
- бухгалтерська звітність підприємства і бухгалтерські регістри по обліку запасів.

Також при проведенні аудиту використовують і організаційно-правові документи. Це і звіти аудиторів за попередні періоди, договори на постачання запасів, протоколи інвентаризації, договори про матеріальну відповідальність.

Внутрішній аудит на досліджуваному підприємстві проводять в такій послідовності:

- дослідження положень облікової політики підприємства у напрямках даної області перевірки;
- оцінка міри надійності системи внутрішнього контролю;
- провести обстеження складського господарства і стану складських приміщень;
- вивчити організацію матеріальної відповідальності і звітності матеріально відповідальних осіб;
- проаналізувати склад запасів на звітну дату;
- визначити об'єм вибірки і позиції для проведення вибіркової інвентаризації;
- перевірка фактичної наявності запасів на підприємстві;
- аналіз руху запасів в середині підприємства;
- аналіз надходження та вибуття запасів з підприємства;
- перевірка правильності оцінки запасів;
- звірка постачання та вибуття запасів з контрагентами;
- перевірка стану і організації синтетичного і аналітичного обліку запасів даним головної книги та звітності підприємства.

У ході внутрішнього аудиту особлива увага приділяється перевірці організації матеріальної відповідальності покладеної на власних працівників підприємства, пов'язаних з прийманням, зберіганням і відпуском запасів. Основою забезпечення якісного збереження матеріальних цінностей є розробка і вручення матеріально відповідальним особам стандарти або посадові інструкції, в яких зазначено обов'язки і права працівників, розпорядок їх робочого дня, порядок приймання і видачі товаро-

матеріальних цінностей, їх документального оформлення в реєстрах, ведення обліку на складах в натуральних вимірниках, терміни надання звітів в бухгалтерію та іншого.

При огляді місць зберігання запасів, що є у матеріально відповідальних осіб документами перевіряють, чи своєчасно та правильно вони оформляють приймання і відпуск запасів і чи роблять записи в книгах або картках складського обліку.

Також на досліджуваному підприємстві раз на рік проводиться зовнішня перевірка підприємства в тому числі і облік товарно матеріальних цінностей, за участі аудиторської фірми.

Процес здійснення аудиторських перевірок проводиться в наступній послідовності:

- складання загального плану аудиторських перевірок;
- розробка програми аудиту;
- здійснення в цілому самого аудиту та виявлення аудиторських доказів, накопичення аудиторських доказів за допомогою проведення відповідних заходів;
- підготовка аудиторського звіту;
- визначення типу висновку, його складання[18].

Основними джерелами інформації при проведенні аудиту запасів на підприємствах вважаються: фінансова та статистична звітність підприємства, облікові реєстри з обліку запасів, наказ про облікову політику, первинні документи з обліку запасів, дані на проведення інвентаризації, документи, які містять результатами проведення попередньої аудиторської перевірки та інші документи [19].

Аудиторська перевірка включає в себе:

- аудит наявності та стану збереження запасів.
- інвентаризація.
- перевірка реквізитів, розписки матеріально відповідальних осіб, підписи членів комісії у інвентаризаційному описі. Аудиторові потрібно також, після складання порівняльної відомості звірити суми, що відображені у ній, а

також звернути увагу і прослідкувати за надлишками та нестачами, яким чином вони будуть відображені в обліку.

- аудит надходження запасів який включає в себе перевірку відомостей щодо основних напрямів надходження запасів на підприємство, дослідження документів, в яких відображаються ці операції.
- аудит прибуткових документів, під час якого аудитор має перевірити всі прибуткові ордери, накладні на отримання товарів, робіт, послуг, акти на списання основних засобів та засновницькі документи.
- аудит правильності відображення запасів на рахунках бухгалтерського обліку, під час якого аудитор має ретельно перевірити чи правильно відображені запаси на рахунках бухгалтерського обліку.
- аудит вибуття запасів, при якому аудитору необхідно перевірити видаткові документи, до яких належать видаткові накладні, акти-вимоги на відпуск матеріалів, накладні на внутрішнє переміщення, звіти виробництва та інше.
- аудит облікових реєстрів (журналів, відомостей, книг продажу, купівлі, тощо) здійснюється шляхом зустрічних перевірок первинних документів з обліку надходження, вибуття запасів з відповідними журналами (№ 3, 5, 5А) та відомостями до них. Аудитор звіряє інформацію з облікових реєстрів (журналів, відомостей) з даними в Головній книзі.
- на завершальному етапі аудитор перевіряє правильність відображення інформації стосовно виробничих запасів у фінансовій звітності (ф. 1, 2).

Аудит виробничих запасів дозволяє підприємству після врахування рекомендацій аудитора вдосконалити систему бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю взагалі і, зокрема, операцій з виробничими запасами.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ТОВ «ЧАДО»

3.1 Зарубіжний досвід обліку запасів на підприємстві

Основні методичні принципи обліку, оцінки та відображення у фінансовій звітності запасів викладені у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 2, відповідно до якого запаси — це активи, які:

- а) утримуються для продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- б) перебувають у процесі виробництва для такого продажу або
- в) існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг [17].

Основні критерії для віднесення оборотних активів до запасів є їх мета використання, з якою вони утримуються на підприємстві. До основних завдань обліку руху запасів можна віднести наступні:

- 1) визначення собівартості запасів, придбаних на підприємство;
- 2) визначення вартості, за якою запаси мають бути списані на витрати в результаті їх використання, споживання чи продажу;
- 3) визначення вартості, за якою запаси мають бути відображені у Балансі на дату його складання.

МСБО 2 «Запаси» не наводить повної класифікації запасів, надаючи підприємствам право розкривати інформацію про запаси за класифікацією, прийнятою для суб'єкта господарювання.

Перше і друге завдання пов'язані з визначенням вартості запасів, що знаходяться у залишку і відображаються у Балансі. Запаси повинні вимірюватися та відображатися в обліку за найменшим із двох показників: собівартістю, або чистою вартістю реалізації. До собівартості запасів включаються всі витрати на придбання

(купівельна вартість, транспортування, мито), переробку та інші. Торговельні знижки, компенсації і субсидії вираховуються при визначенні вартості придбання.

Із собівартості запасів виключаються і визнаються як витрати періоду, в якому вони відбулися:

- наднормативні суми відходів матеріалів, оплати праці або інших виробничих витрат;
- витрати на зберігання, крім витрат, що зумовлені виробничим процесом і є необхідними для наступного етапу виробництва;
- адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місця розташування та приведенням у теперішній стан;
- витрати на продаж [17].

В практиці зарубіжних країн для обліку товарно-матеріальних запасів застосовуються дві системи:

- постійного обліку, як наприклад в США;
- періодичного обліку, як наприклад в західноєвропейських країнах .

Система постійного обліку запасів забезпечує даними про стан кожного виду запасів на кожний день облікового періоду. Вона передбачає ведення рахунка «Товарно-матеріальні запаси», а також спеціальних реєстрів для кожного виду товарів, що знаходяться у запасах. В спеціальних реєстрах відображається як кількість і вартість кожного придбання, так і кількість і вартість кожної реалізації, та кількість і вартість запасів у наявності на будь-який момент часу. Система постійного обліку запасів дає можливість визначити собівартість реалізованої продукції та кінцеве сальдо без проведення інвентаризації запасів.

Система періодичного обліку запасів на відміну від системи постійного обліку знайшла визнання завдяки своїй невеликій трудомісткості та зручності. За цією системою записи руху запасів протягом звітного періоду не ведуться. Для обліку надходження запасів застосовуються рахунки «Придбання товарів» або «Витрати на

придбання запасів». Вартість запасів на кінець періоду визначається за допомогою інвентаризації. При застосуванні методики періодичного обліку запасів у системі бухгалтерського обліку не використовується спеціальний рахунок «Собівартість реалізованих товарів». Цей показник визначається лише в кінці місяця при складанні Звіту про прибутки та збитки (на цей час, завдяки проведеній інвентаризації, вже будуть відомі залишки запасів на кінець періоду) [20].

В загальному Національні стандарти обліку є досить подібні до міжнародних, але є деякі відмінності. Наприклад Міжнародний стандарт не розглядає окремі деталі бухгалтерського обліку. Зокрема, щодо запасів необхідним є визначення одиниці обліку запасів. Також крім вартісного відображення інформації про запаси, їх бухгалтерський облік потребує ще застосування натуральних вимірників. Тому суб'єктам господарювання за одиницю бухгалтерського обліку запасів обирають їх найменування з деталізацією за їх ідентифікаційними ознаками, характеристиками і властивостями.

Витрати на придбання товарів складаються з ціни придбання, ввізного мита та інших податків, а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням запасів і доведенням до стану, в якому вони придатні для використання за призначенням.

Міжнародний стандарт не наводить методики обліку витрат на транспортування, навантаження і розвантаження запасів. В діяльності підприємств необхідність в такій методиці виникає, оскільки дуже рідко транспортно-заготівельні витрати можна за прямою ознакою включити до витрат на придбання конкретної одиниці обліку запасів. Тому підприємства використовують спрощену методика обліку транспортно-заготівельних витрат із застосуванням окремого субрахунку, сальдо якого при складанні фінансового звіту додається до вартості запасів. Розподіл транспортно-заготівельних витрат між вартістю залишку запасів на кінець місяця і вартістю витрачених, вибулих за місяць запасів здійснюється за коефіцієнтом, який розраховується щомісячно на підприємстві як відношення суми транспортно-заготівельних витрат до суми витрат на придбання запасів.

3.2 Оптимізація облікового процесу ТОВ «Чадо»

Від правильно організованого первинного обліку та документування запасів залежить правильність їх оприбуткування, оцінки, списання їх вартості на виробництво, оцінка незавершеного виробництва, відображення у звітності. Існує багато типових первинних документів з обліку запасів, тому бухгалтер на власний розсуд обирає які документи доцільно використовувати саме на ого підприємстві, враховуючи розміри та специфіку підприємства. Структура документообігу повинна бути такою, щоб забезпечити вчасне надходження необхідної інформації як для обліку, так і для контролю й оперативного управління рухом матеріальних запасів.

Для забезпечення своєчасності відображення господарських операцій у оперативному та бухгалтерському обліку на підприємстві повинні бути складені графіки руху документів між службами підприємств та надходження їх у бухгалтерію.

Таблиця 3.1

Характеристика інформації, що застосовується в обліку запасів на ТОВ «Чадо»

Первинний документ	Зміст документа	Використання в обліково-аналітичному процесі
Товарно-транспортна накладна	Товарно-транспортна накладна складається з трьох розділів: -відомість про вантаж -вантажно-розвантажувальні роботи -інша інформація	Облік надходження запасів на підприємство
Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей	Призначена для списання товарно-матеріальних цінностей, для оприбуткування їх підприємством-одержувачем і для дозволу на вивіз із території підприємства постачальника	Облік та контроль надходження запасів на підприємство від постачальників товарно-матеріальних цінностей

Продовження табл. 3.1

Рахунок-фактура	Розрахунковий документ, що виписується постачальником на ім'я покупця на кожен партію відвантажених запасів	Первинний облік надходження запасів на підприємство від постачальників
Податкова накладна	Розрахунковий та звітний документ, який оформляється у двох примірниках на кожен партію відвантажених матеріальних цінностей платником ПДВ	Підтверджує можливість одержання податкового кредиту з ПДВ для обліку надходження запасів від постачальника
Довіреність	Документ суворої звітності, який застосовується для одержання виробничих запасів від постачальника через довірену особу, яка може бути тільки працівником даної фірми	Надає дозвіл для одержання запасів матеріально відповідальною особою, для обліку надходження запасів на підприємство.
Прибутковий облік	Застосовується для обліку матеріалів, що надходять на підприємство від постачальників або з переробки	Облік надходження запасів від постачальників або з переробки
Акт закупки товарно-матеріальних цінностей	Використовується при закупівлі запасів підзвітними особами у фізичних осіб на ринку чи в інших місцях	Облік надходження запасів шляхом придбання у фізичних осіб або на ринках
Накладна-вимога на відпуск	Відписується у двох примірниках, один використовується як прибутковий документ складу, другий – як видатковий документ цеху, котрий здав матеріали	Регулює бухгалтерський облік відпуску матеріалів усередині підприємства для виробничих цілей тощо

* Джерело: розроблено автором на основі Наказу про облікову політику підприємства

Облік запасів на складах здійснюється згідно форми № М-12, яку видають матеріально відповідальним особам. Картотека обліку запасів групується за обліковими групами, а всередині її у порядку зростання номенклатурних номерів чи за алфавітом, групи та підгрупи.

Для одержання зі складу постачальника або транспортного підприємства довірений особі, бухгалтерська служба виписує на бланку суворої звітності за формою №М-2. Зазначений документ підписується керівником підприємства, головним бухгалтером. Довіреність реєструється в журналі за формою №М-3 «Журнал реєстрації довіреностей».

Бухгалтерська служба підприємства здійснює контроль використаних бланків засобом відмітки в журналі в графі про надходження запасів на склад товариства або про анулювання форми.

Придбані запаси приймаються завідувачем складу і оприбутковуються на підставі типової форми №М-7 «Акт про приймання матеріалів».

Для оформлення відпуску матеріалів, сировини та інших товарно-матеріальних цінностей на підприємстві використовуються типові форми – лімітно-забірні картки.

Відпуск запасів на виробничі потреби здійснюються завідувачем складу підприємства при пред'явленні працівником підприємства свого примірника лімітно-забірної картки.

Відпуск запасів на підприємстві оформляється накладною-вимогою на відпуск матеріалів. Дана накладна виписується бухгалтерією у двох примірниках на підставі договорів, нарядів й інших відповідних документів та при пред'явленні одержувачем довіреності.

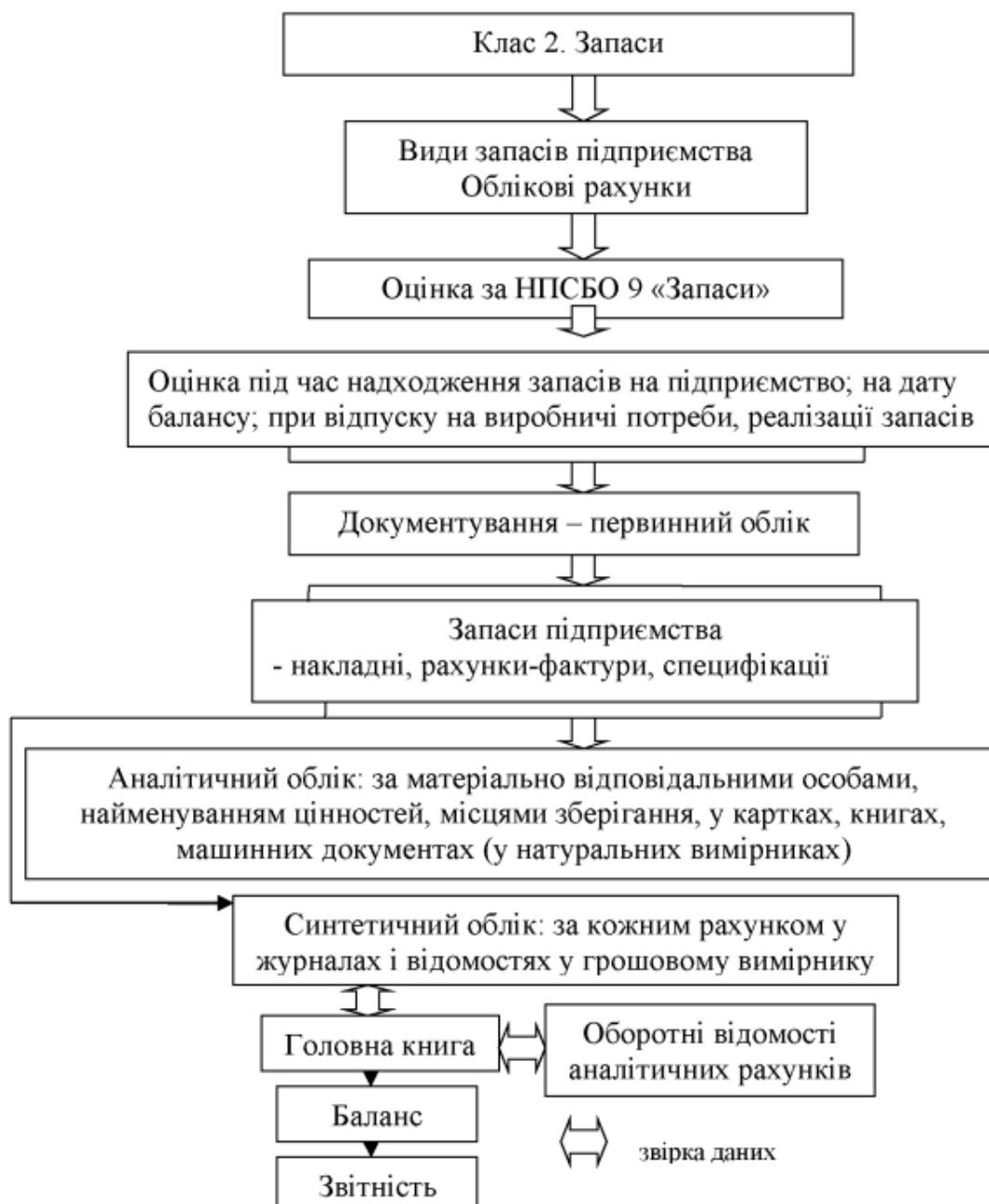

Рис 3.1 Модель організації обліку запасів на ТОВ «Чад»

Облікові записи щодо запасів на підприємстві містять достовірні дані про проходження товарно-матеріальних цінностей. Для цього суб'єктом підприємництва по кожному окремому виду запасів ведеться вартісний і кількісний облік.

Первинний облік запасів підприємства характеризує їх наявність, рух, надходження на підприємство та вибуття. Господарські операції, пов'язані з запасами підприємства мають бути підтвержені відповідними первинними документами.

Для правильної організації бухгалтерського обліку запасів на підприємстві необхідні наступні передумови:

- Правильна організація складських приміщень;
- Впровадження номенклатури запасів;
- Наявність та дотримання методики з обліку запасів;
- Оптимальна класифікація запасів;
- Визначення норм витрат запасів.

Важливе значення має оформлення облікової політики щодо обліку запасів на підприємстві а також розробка та впровадження плану організації бухгалтерського обліку, що дозволяє визначити зміст, послідовність та порядок одержання інформації про запаси та складання звітності.

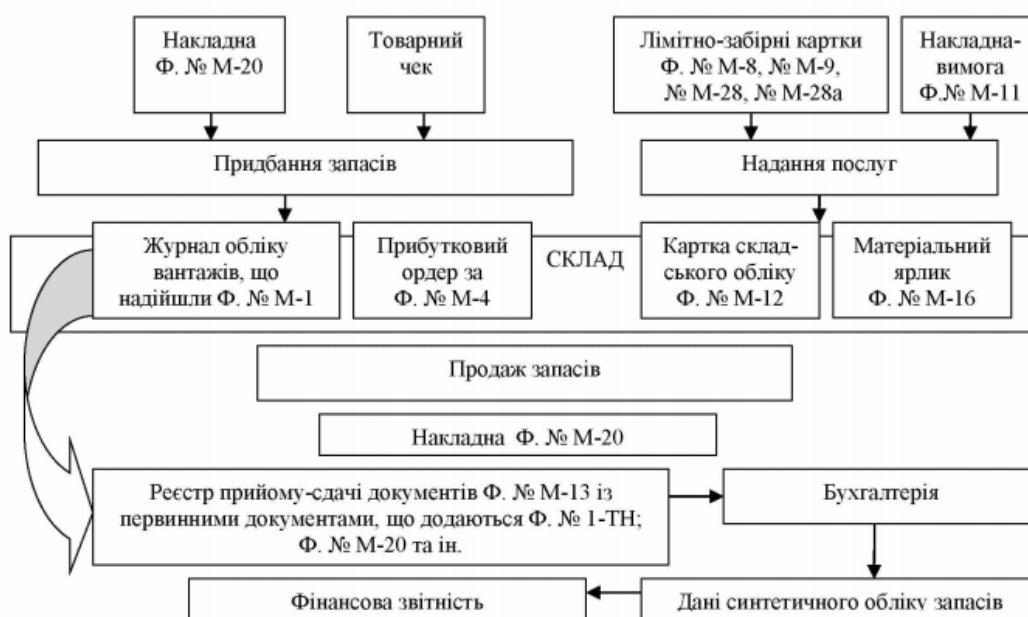

Рис. 3.2 Документальне оформлення операцій з руху запасів

В загальному можна сказати, що облік запасів на підприємстві ТОВ «Чадо» введеться згідно вимог нормативної бази, та з урахуванням особливостей сфери діяльності підприємства.

3.3 Методи удосконалення обліку та аудиту запасів за умов застосування інформаційних технологій та систем на ТОВ «Чад»

На сьогоднішній день актуальним завданням оптимізації облікового процесу є підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління запасами підприємства. Основним напрямом вирішення даного завдання є запровадження на підприємстві інформаційних технологій обробки економічної інформації.

Отже, актуальною на сьогодні є потреба переходу на комп'ютеризовану форму обліку. Дана форма обліку запасів допоможе:

- Зробити їх оприбуткування своєчасним і повним;
- Правильно документувати надходження й використання запасів;
- Покращити контроль за їх зберіганням;
- Додержуватись встановлених норм витрат запасів та їх використання за цільовим призначенням;
- Правильно визначати повну собівартість придбаних запасів;
- Правильно проводити інвентаризацію й виявляти запаси, що не використовуються в господарстві;
- Контролювати відображення операцій по руху запасів в облікових регістрах.

Інформаційні технології дозволять вести бухгалтерський облік, формувати регламентовану звітність і отримувати інформацію про діяльність та стан ресурсів, необхідну для прийняття управлінських рішень.

В комп'ютерних програмах передбачено облік виконання основних технологічних операцій. Всі документи по реєстрації фактів виконаних робіт накопичують інформацію в розрізі типових операцій. При цьому спрощуються наступні області:

- Облік витрат виробництва;
- Облік робіт власного і найманого транспорту;
- Облік руху готової продукції та запасів на підприємстві;

- Облік випуску готової продукції;
- Розрахунок фактичної собівартості робіт, послуг, готової продукції.

Склад запасів, організація їх аналітичного, синтетичного обліку на рахунках відповідають вимогам законодавства по веденню бухгалтерського обліку і узагальнюються в фінансовій звітності підприємства. Передбачена можливість самостійно створювати додаткові субрахунки і розрізи аналітичного обліку при необхідності. При налаштуванні облікової політики користувачі можуть самостійно керувати методикою обліку. Наприклад, вказати схему оподаткування, здати спосіб оцінки вартості виробничих запасів, вибрати, чи використовувати при автоматичному формуванні проводок 8 і 9 клас рахунків або тільки одного з цих класів, задати правила ведення виробничого обліку, правила нумерації документів та інше. Основним способом відображення операцій в обліку є введення документів конфігураціях, що відповідають первинні бухгалтерським документам. Крім того, допускається безпосереднє введення окремих проводок. Для групового введення проводок можна використовувати типові операції – простий інструмент автоматизації, легко і швидко налаштовується.

Для підтримки способів оцінки ФІФО на рахунках обліку запасів може вестися партійний облік. По складах може реалізовуватися кількісний або кількісно-сумовий облік запасів. У першому випадку оцінка запасів для цілей бухгалтерського обліку не залежить від того, з якого складу вони отримані. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності.

В програмі реєструються дані інвентаризації, які автоматично звіряються з даними обліку. На підставі інвентаризації відбивається виявлення надлишків і списання недостач.

Для кожного складу може бути визначено матеріально відповідальна особа. Інвентаризацію запасів можна провести як по складам там і по матеріально відповідальним особам.

За допомогою новітніх інформаційних технологій користувачеві надається набір стандартних звітів, які дозволяють аналізувати дані по залишках, оборотах рахунків і по проводках в самих різних розрізах. У їх числі оборотно-сальдова відомість, шахова відомість, головна книга, оборотна сальдова відомість по рахунку, обороти рахунку, картка рахунку, аналіз рахунку, картка субконто, а також за реквізитами субконто та й за періоди.

Для удосконалення аудиту запасів на ТОВ «Чад», пропонується використовувати спеціалізовані комп'ютерні програми. На сучасному етапі розвитку процеси аудиту можуть бути спрощені та прискорені за рахунок використання сучасних інформаційних технологій. У даних програмах реалізовані зрічні форми введення економічної інформації, технологія її накопичення та зберігання, вірні алгоритми використання рахунків, правильність всіх розрахунків, а результати надаються у вигляді звітів, графічних ілюстраціях, діаграм тощо.

Автоматизація організації аудиту може здійснюватися як локально, так і як складова інтегрованих систем автоматизації управлінських функцій підприємства, рівень автоматизації аналітичної обробки інформації вищий порівняно з рівнем автоматизації інших функцій управління. При обробці даних автоматизованим способом ризик виникнення помилок – значно менший ніж при обробленні даних людьми. В практиці вітчизняних підприємств для автоматизації процедур аудиту найчастіше використовуються комп'ютерні програми як «MSExcel», «Audit Expert», «Турбо Аудит».

Більшість програм допускають автоматизоване введення звітності з програми «1С Підприємство». Наприклад «Audit Expert» настроюється для завантаження економічних даних з файлів формату txt. Це дає можливість організувати імпорт з будь яких бухгалтерських програм. Також дана програма контролює коректність введення даних, проводить арифметичні перевірки, заодно і балансу підприємства, надана можливість задати коректуючи коефіцієнти окремо по кожній з статей.

Отже, сучасні інформаційні технології та програми дозволяють швидше, краще, ефективніше, структурованіше подавати бухгалтерські дані користувачеві й полегшують роботу не тільки бухгалтерському відділу а усім працівникам підприємства. Також сучасні системи надають широкий спектр застосування під час здійснення аудиту підприємства. Кожна автоматизована система реалізує конкретні завдання, що дозволяє підприємству обрати саме той продукт, який здатний вирішити саме завдання даного підприємства. У результаті порівняння ряду аналітичних програм було зроблено висновок, що на ТОВ «Чадо» найбільш адаптованою для вирішення наявних завдань на підприємстві є програма «Audit Expert».

ВИСНОВКИ

Запаси займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних видів діяльності, відіграють важливу роль при визначенні результатів господарської діяльності та при висвітленні економічної інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання, а тому організація і методика обліку, аналізу та аудиту запасів є актуальним напрямком дослідження.

Запаси є одним з найважливіших елементів у структурі оборотних активів, адже саме запаси є невід'ємною основою виробничого процесу кожного суб'єкта господарювання.

Згідно з п. 4 НП(С)БО 9 запасами є активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт, наданні послуг або управлінні підприємством.

Визнавати запаси активами можна, тільки якщо дотримуються такі умови (п. 5 НП(С)БО 9, п. 2.1 Методрекомедацій № 2):

- 1) до підприємства перейшли ризики та вигоди, пов'язані з правом власності або правом повного господарського відання (оперативного управління) на придбані (отримані) запаси;
- 2) підприємство здійснює управління запасами і контроль над ними;
- 3) існує ймовірність отримання в майбутньому економічних вигід, пов'язаних з використанням запасів;
- 4) вартість запасів може бути достовірно визначена.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид).

Методика облікового забезпечення формування інформації про виробничі запаси передбачає необхідність проведення їх оцінки, яка відбувається у трьох

випадках: при надходженні запасів, при їх списанні та на дату складання звітності, на дату складання балансу підприємства.

Запаси надходять на підприємство різними шляхами. Проте в будь-якому випадку такі активи зараховують на баланс за первісною вартістю (п. 8 НП(С)БО 9). Це загальне правило яке діє для всіх запасів, які підприємство оприбутковує на баланс.

Невід'ємним на підприємстві є вибуття запасів. Методи оцінки вибуття запасів, які застосовуються в бухгалтерському обліку встановлені п. 16 НП(С)БО 9 і п. 2.15 методичних рекомендацій № 2. Відповідно до цих норм застосовують такі методи:

- 1) ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- 2) середньозваженої собівартості;
- 3) собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- 4) нормативних затрат;
- 5) ціни продажу.

Класифікація запасів, наведена в п. 6 НП(С)БО 9 і п. 1.3 Методичних рекомендацій № 2, передбачає поділ запасів для цілей бухгалтерського обліку залежно від способу, яким вони отримані, і напряму, в якому їх використовуватимуть.

Характерна особливість запасів — вони належать до оборотних активів. Інакше кажучи, запаси призначені для реалізації або споживання протягом одного операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу

Відповідно до зазначеної класифікації запаси включають:

- сировину, основні та допоміжні матеріали, паливо, запасні частини, напівфабрикати, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва, адміністративних потреб і збуту;

- незавершене виробництво, у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незавершених технологічних процесів;
- готову продукцію, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або нормативно-правовим актом;
- товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, які використовуються не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року;
- поточні біологічні активи, які оцінюються згідно з НП(С)БО 9, а також сільськогосподарську продукцію та продукцію лісового господарства після її первісного визнання.

Згідно інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, облік запасів на підприємстві ведеться на 2 класі плану рахунків. Рахунки цього класу призначені для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству готової продукції, товарів, предметів праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб, а також засобів праці, які підприємство включає до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Порядок бухгалтерського обліку запасів визначається різними суб'єктами в межах їх повноважень та представлені трьома рівнями, що будують систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку запасів:

- Міжнародний: МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 2 «Запаси».
- Державний: Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 9 «Запаси», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, Інструкція про

застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, Методичні рекомендації з обліку запасів.

- Рівень підприємства: Положення про облікову політику, внутрішньо-розпорядчі документи та нормативи.

При огляді нормативно-правової бази неможливо не звернути увагу на міжнародні стандарти з бухгалтерського обліку (МСБО). Національні стандарти з обліку були розроблені на основі міжнародних з врахуванням національних особливостей економіки України, тому П(С)БО 9 «Запаси» має ряд спільних моментів з МСБО 2 «Запаси». Проаналізувавши основні нормативно-правові документи, що здійснюють регламентацію бухгалтерського обліку запасів, визначено, що дані документи мають більш загальний характер, і окремі важливі питання бухгалтерського обліку даного об'єкта в них викликають неузгодженість, зокрема існують відмінності між порядком їх оцінки за вимогами НП(С)БО та МСБО. Загалом, дані проблемні питання пов'язані і з стрімкою адаптацією НП(С)БО до МСБО, що руйнує національну систему бухгалтерського обліку. Руйнування такої системи полягає у тому, що дуже швидко приймалися та затверджувалися національні НП(С)БО, які суперечать іншим нормативно-правовим актам з бухгалтерського обліку і конкретно не розв'язують проблем обліку того чи іншого питання.

Також для вірного обліку запасів на підприємстві є необхідність в правильно організованому первинному обліку та документування запасів, від цього залежить правильність їх оприбуткування, оцінки, списання їх вартості на виробництво, оцінка незавершеного виробництва, відображення у звітності. Існує багато типових первинних документів з обліку запасів, тому бухгалтер на власний розсуд обирає які документи доцільно використовувати саме на ого підприємстві, враховуючи розміри та специфіку підприємства. Структура документообігу повинна бути такою, щоб забезпечити вчасне надходження необхідної інформації як для обліку, так і для контролю й оперативного управління рухом матеріальних запасів.

Існують типові первинні документи з обліку руху запасів. Тому головний бухгалтер на свій розсуд повинен визначитися з тим, які документи доцільно використовувати саме на його підприємстві, враховуючи розміри та специфіку підприємства (матеріальне виробництво, будівництво, транспорт тощо).

Основними документами, які оформлюють процес придбання матеріальних засобів, є: договір купівлі-продажу, рахунок фактура, накладна, товарно-транспортна накладна, прибутковий ордер, довіреність, платіжне доручення, виписка банку та ін.

Для забезпечення своєчасності відображення господарських операцій у оперативному та бухгалтерському обліку на підприємстві повинні бути складені графіки руху документів між службами підприємств та надходження їх у бухгалтерію.

Також актуальним завданням на сьогодні є оптимізації облікового процесу є підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління запасами підприємства. Основним напрямом вирішення даного завдання є запровадження на підприємстві інформаційних технологій обробки економічної інформації.

Інформаційні технології дозволять вести бухгалтерський облік, формувати регламентовану звітність і отримувати інформацію про діяльність та стан ресурсів, необхідну для прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів від 10.01.2007 року №2» від 30.12.2013р. №1192. URL: <http://parusconsultant.com/?doc=08WRD5CC57>
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"» від 20.10.1900р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 30.11.1999р. № 291 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід"» від 29.11.1999р. №290 URL: <https://zakon.help/documents/z0860-99>
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати"» від 31.12.1999р. №318 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів"» від 10.08.2000р. №193 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
7. Податковий кодекс України, редакція від 01.01.2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Мінфіну від 30 листопада 1999 р. N291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
10. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затвердженні наказом Мінфіну України від 10 січня 2007 року №2. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/126378_672826

11. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для підприємств, затвердженні наказом Мінагрополітики України від 04.06.2009р. №390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09#Text>
12. Наказ Мінстатистики України Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів від 21.06.1996 №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96#Text>
13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"» від 07.02.2013р. №73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
14. Закон України «Про аудит фінансової звітності і аудиторську діяльність» від 21.12.2017 №2258-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
15. Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Змін до деяких методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку», від 14.01.2020 №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006201-20#Text>
16. Дашевська А.К., Овсюк Н.В. Особливості визнання та оцінки виробничих запасів. Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення, збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Полтава, URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream>
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», в перекладі від Міністерства Фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576
18. О.А. Петрик, Б.Ф. Усач Аудит: Навчальний посібник, 2014. – 231 с.
19. Петрик О.А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності:, 2015. – 472 с
20. О. Маркус, Методичні вказівки, Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Луцьк, 2015р. – 50ст.

ДОДАТКИ
Додаток А
Фінансова звітність ТОВ «ЧАДО»

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Баланс
Товариство з обмеженою відповідальністю "ЧАДО"	за ЄДРПОУ	2022 01 01
Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА	за КАТОТТГ	37512838
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності Неспеціалізована оптова торгівля	за КВЕД	46.90
Середня кількість працівників, осіб 11		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця Західно-Окружна, буд. 33, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 29000		

1. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	1,2	1,2
Накопичена амортизація	1002	(1,2)	(1,2)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	3 724,1	2 982,2
первісна вартість	1011	4 673,0	4 755,0
знос	1012	(948,9)	(1 772,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 724,1	2 982,2
II. Оборотні активи			
Залишки:	1100	6 684,4	9 168,5
у тому числі готова продукція	1103	6 684,4	9 168,5
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	122,9	206,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	89,5	0,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	23,1	7,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	151,8	88,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	12,8
Інші оборотні активи	1190	71,2	186,8
Усього за розділом II	1195	7 142,9	9 669,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10 867,0	12 652,0

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 000,0	1 000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 326,8	1 411,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2 326,8	2 411,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	27,9
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	1 226,4
товари, роботи, послуги	1615	1 013,1	1 355,8
розрахунками з бюджетом	1620	41,2	33,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	37,0	25,5
розрахунками зі страхування	1625	5,8	6,6
розрахунками з оплати праці	1630	24,9	27,9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 015,3	3 010,3
Усього за розділом III	1695	4 100,3	5 688,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	12 867,0	12 652,0

Додаток Б
Звітність про фінансові результати ТОВ «Чудо»

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2021 _____ р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 327,3	12 295,4
Інші операційні доходи	2120	0,8	0,2
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	8 328,1	12 295,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 419,2)	(10 242,5)
Інші операційні витрати	2180	(2 066,3)	(1 517,0)
Інші витрати	2270	(731,2)	(334,1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(8 216,7)	(12 093,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	111,4	202,0
Податок на прибуток	2300	(26,5)	(37,1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	84,9	164,9

ЕП Михайлова
Любов
Володимирівна

Керівник _____ (підпис)

Михайлова Любов Володимирівна _____
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В
Видаткова накладна ТОВ «Чудо»

Видаткова накладна № 7032 від 31 травня 2021 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "ДРИМ МЕЙКЕРС"
р/р UA05320649000026001052611502, у банку АТ КБ "ПРИВАТБАНК", МФО 320649,
Україна, 01033, М.Київ, вул. Шота Руставелі, буд. 38, к.12, тел.: (044) 3511812,
код за ЄДРПОУ 37567185, ІПН 375671826552, № свід. 100340897,
Є платником податку на прибуток на загальних підставах

Одержувач: ТОВ "Чудо"
код за ЄДРПОУ 37512638, 29000, м. Хмельницький, вул. Західно-Окружна буд.33, тел.:
0673541270

Підстава:

Адреса доставки: 29000 Хмельницька обл., м.Хмельницький, вул.Курчатова 8/6 Шпак Олександр
0976109301 (08.30-17.30)

Примітки: По замовленню №від

№	Штрих код	Артикул	Товар	Кіл-ть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	4810344041531	41531	Буксир "Лагуна"	18	шт	45,00	810,00
2	4810344030719	0719	Грабельки №8	30	шт	3,33	99,90
3	4810344041081	41081	Граблі №18	27	шт	32,50	877,50
4	4810344045089	45089	Відро-фортеця "Максі"	30	шт	43,33	1 299,90
5	4810344035479	35479	Набір №285: пісочний млин №2 з підставкою ситенко-фортеця велике №2, відро-фортеця велике, лопатка №5, грабельки №5, формочки (динозавр №1), лійка мал	3	шт	40,83	122,49
6	4810344035778	35778	Набір №350: пісочний млин №2 з основою ситенко середнє №2, відро середнє з наклеюю, совок №2, грабельки №2, формочки (тигр + мамонт), лійка мала №3	3	шт	40,83	122,49
7	4810344014894	4894	Набір №345: відро мале з носиком, ситенко-квітка, совок №2, грабельки №2, 3 формочки, лійка мала №4	5	шт.	15,83	79,15
8	4810344035592	35592	Набір №309: відро-квітка середнє №3, лопатка №5, грабельки №5, формочки (морський коник + черепаха), лійка мала №3	2	шт	26,87	53,34
9	4810344062468	62468	Набір №592: відро-замок велике з наклеюю, ситенко-замок велике, лопатка №5, грабельки №5, формочки (краб №1 + морський коник + морська зірка №1 + му	16	шт	57,50	920,00
10	4810344036414	36414	Набір №385: відро №4 з носиком, сито №4, лопатка №31, грабельки №31, формочка (краб №1), кораблик	1	шт	57,50	57,50
11	4810344030456	30456	Набір №407: відро "Максі", лопатка №6, граблі №6, формочки (морозиво + пірожок + крекдель + рогалик), лійка №8	28	шт	57,50	1 610,00
12	4810344037343	37343	Набір №388: Візок "Дачний", відро-квітка середнє №3, ситенко-квітка середнє №3, лопатка №5, 3 формочки, лійка мала №4	1	шт	165,83	165,83
13	4810344077707	77707	Конструктор "Максі" - "Весела принцеса" (70 елементів) (в коробці)	35	шт	182,50	6 387,50
14	4810344077516	77516	Конструктор "Максі" - "Повітряна станція" (64 елементів) (в коробці)	53	шт	290,83	15 413,99
15	4810344077622	77622	Конструктор "Максі" - "Будівельна фірма" (36 елементів) (в коробці)	4	шт	107,50	430,00
16	4810344055200	55200	Конструктор "Велетень" (144 елементи) (у контейнері)	2	шт	415,83	831,66
17	4810344050458	50458	Конструктор "Малютка" (160 елементів) (у контейнері)	2	шт	190,83	381,66
18	4810344050427	50427	Конструктор "Будівельник" (138 елементів) (у контейнері)	12	шт	190,83	2 289,96
19	4810344000828	0828	Конструктор "Зоопарк" (235 елементів) (у мішку)	10	шт	165,83	1 658,30
20	4810344000858	0858	Конструктор "Фермер" (235 елементів) (у мішку)	5	шт.	165,83	829,15
21	4810344044853	44853	"КонсТрак", автомобіль-бетоновоз (жовтий) (у коробці)	6	шт	115,83	694,98
22	4810344049786	49786	"Гонга", автомобіль (дисплей №16) Wader	22	шт	37,50	825,00
23	4810344051185	51185	"Базик", автомобіль (в коробці) (дисплей №37) Wader	151	шт	74,17	11 199,67
24	4810344041340	41340	Будівельна машина "SoloTrac80" (дисплей №1)	36	шт	53,33	1 919,88
25	4810344037428	37428	"ТрипТрак", автомобіль-самоскид (у коробці)	6	шт	182,50	1 095,00
26	4810344037435	37435	"ТрипТрак", автомобіль-контейнеровоз (у коробці)	16	шт	182,50	2 737,50
27	4810344037442	37442	"ТрипТрак", автомобіль-показаний (у коробці)	4	шт	182,50	730,00
28	4810344037459	37459	"ТрипТрак", автомобіль-комунальний (у коробці)	12	шт	182,50	2 190,00
29	4810344034783	4783	"Ромка", автомобіль пожежний	22	шт.	15,83	348,26
30	4810344051042	61042	"Ромка", автомобіль (дисплей №13) Wader	1	шт	15,83	15,83
31	4810344048479	48479	"Дружок", автомобіль-трейлер + "Базик", навантажувач	16	шт	99,17	1 586,72
32	4810344048486	48486	"Дружок", автомобіль-самоскид з навіпринчепом	11	шт	99,17	99,17
33	4810344048493	48493	"Дружок", автомобіль з навіпринчепом-цистерною	12	шт	99,17	1 190,04
34	4810344037626	37626	"Базик", трактор-навантажувач (у коробці)	2	шт	70,00	140,00
35	4810344010407	0407	"КонсТрак", автомобіль-самоскид (жовтий) (у сітці)	7	шт.	90,83	635,81
36	4810344008916	8916	"КонсТрак", автомобіль-комунальний (у сітці)	4	шт	60,83	243,32
37	4810344009706	9706	"КонсТрак", екскаватор колесний (у сітці)	5	шт	90,83	454,15
38	4810344037718	37718	"КонсТрак", автомобіль-самоскид з навіпринчепом (в коробці)	1	шт	182,50	182,50
39	4810344037701	37701	"КонсТрак", екскаватор колесний (у коробці)	11	шт	182,50	2 007,50
40	4810344037749	37749	"КонсТрак", трактор-навантажувач з ковшем (в коробці)	13	шт	182,50	2 372,50
41	4810344058481	68481	"Агат", автомобіль-бетоновоз (у коробці)	6	шт	61,67	370,02
42	4810344044051	44051	"Муромець", автомобіль бортовий з причепом	2	шт	99,17	198,34
43	4810344044068	44068	"Муромець", автомобіль бортовий танковий	7	шт	99,17	694,19
44	4810344044068	44068	"Муромець", автомобіль бортовий танковий	1	шт	99,17	99,17

Продовження додатку В

45	4810344044211	44211	"Престиж", автомобіль-самоскид	2	шт	99,17	199,34
46	4810344044143	44143	"Престиж", автомобіль бортовий	12	шт	99,17	1 190,04
47	4810344044174	44174	"Престиж", автомобіль бортовий тентовий з причепом	2	шт	99,17	198,34
48	4810344002703	52703	"Престиж", автомобіль з цистерною	3	шт	99,17	297,51
49	4810344055552	55552	"Майк", автомобіль бортовий тентовий (у коробці)	1	шт	249,17	249,17
50	4810344009517	9517	"Volvo", автомобіль бортовий тентовий з причепом (в коробці)	1	шт.	249,17	249,17
51	4810344058317	58317	"Volvo", автомобіль-кран з поворотною платформою (в коробці)	1	шт	249,17	249,17
52	4810344058379	58379	"Volvo", автомобіль пожежний (в коробці)	18	шт	249,17	4 485,06
53	4810344009524	9524	"Volvo", автомобіль-самоскид з напілпричепом (в коробці)	7	шт.	249,17	1 744,19
54	4810344036405	69405	Автомобіль-пікап військовий "Захисник" (в коробці)	2	шт	70,00	140,00
55	4810344069559	69559	Автомобіль-пікап військовий "Захисник" з 2-ма кулеметами (в коробці)	12	шт	70,00	840,00
56	4810344069597	69597	Автомобіль-пікап військовий "Захисник" з 2-ма кулеметами (BRD) (в коробці)	6	шт	70,00	420,00
57	4810344015952	9952	Автомобіль "Лідер"	14	шт.	20,83	291,62
58	4810344010841	0841	Автомобіль "Мустанг"	3	шт.	20,83	62,49
59	4810344038289	38289	"Чіп", автомобіль-самоскид	5	шт	49,17	245,85
60	4810344053848	53848	"Чіп-макс", автомобіль-самоскид	2	шт	49,17	98,34
61	4810344044778	44778	"Здоровань", трактор	2	шт	28,33	56,66
62	4810344040374	40374	Ковчег (у коробці)	6	шт	149,17	895,02
63	4810344062307	62307	Логічний будиночок №2 (у сітці)	8	шт	90,83	726,64
64	4810344005954	5954	Вантажівка "Забава" (у коробці)	14	шт.	90,83	1 271,62
65	4810344009425	94425	"Бімбосфера - Клоун"	2	шт	90,83	181,66
66	4810344008042	8042	Уточка-несушка (у коробці)	12	шт.	82,50	990,00
67	4810344019158	9158	Сонечко (у коробці)	12	шт.	107,50	1 290,00
68	4810344043405	43405	Набір "NATALI" №2 (у сітці)	5	шт	57,50	287,50
69	4810344058805	58805	Набір-міні настільний "Салон краси "Мілена" (у коробці)	4	шт	182,50	730,00
70	4810344048271	48271	Набір "Помічник-3"	4	шт	132,50	530,00
71	4810344040732	40732	Набір дитячого посуду "Кухар" №1 з тачкою	1	шт	57,50	57,50
72	4810344040749	40749	Набір дитячого посуду для випічки №1 з тачкою	16	шт	57,50	920,00
73	4810344058980	58980	Набір дитячого посуду "Аліса" на 4 особи (19 елементів) (у контейнері)	4	шт	99,17	396,68
74	4810344056081	56081	Набір "Механік" (12 елементів) (у кошику)	11	шт	53,33	586,63
75	4810344069816	69816	Набір "Механік" (14 елементів) (у коробці)	6	шт	99,17	595,02
76	4810344053763	53763	Набір інструментів №11 (5 елементів) (у пакеті)	20	шт	61,67	1 233,40
77	4810344058291	58291	Набір інструментів №14 (7 елементів) (у пакеті)	65	шт	61,67	4 008,55
78	4810344078520	78520	Набір для дитячої творчості "Кольорова фантазія"(1006 елементів) (в коробці)	4	шт	207,50	830,00
79	4810344078544	78544	Набір для дитячої творчості "Кольорова фантазія" (1118 елементів) (в коробці)	4	шт	207,50	830,00
80	4810344078506	78506	Набір для дитячої творчості "Дизайнер прикрас"(683 елементи) (в коробці)	5	шт	149,17	745,85
81	4810344046277	46277	Каталка "Трансформер №2"	4	шт	332,50	1 330,00
82	4810344046468	46468	Велосипед 3-ри колісний "Бєбі Трайк"	3	шт	332,50	997,50
83	4810344046208	46208	Велосипед 3-ри колісний "Базик"	1	шт	332,50	332,50
84	4810344046161	46161	Велосипед 3-ри колісний "Аміго"	4	шт	332,50	1 330,00
85	4810344046389	46389	Велосипед 3-х колісний "Дидактик №2" з ручкою та ремінцем.	5	шт	332,50	1 662,50

966 Всього без ПДВ: 100 661,90

Сума ПДВ: 20 132,38

Всього з ПДВ: 120 794,28

Всього найменувань 85, на суму 120 794,28 грн..

Сто двадцять тисяч сімсот дев'яносто чотири гривні 28 копійок

У т.ч. ПДВ: Двадцять тисяч сто тридцять дві гривні 38 копійок

Місце складання: смт Маньківка

Від Постачальника*

Одержав(ла)

Хоменко Ю.В. - бухгалтер

За довіреністю

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення.

№

Додаток Г

Товарно транспортна накладна ТОВ «Чадо»

Додаток Г
до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні
(пункт 11.1 статті 11)

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА
№ 7032; 31 травня 2021 р.
Форма № 1-ТН

Автомобіль Дач SE 3222 9C Причіп/навіс/причіп _____ Вид перевезень вантажні
(марка, модель, тип, реєстраційний номер) (марка, модель, тип, реєстраційний номер)

Автомобільний перевізник ДАІ ТРАНС ТОВ Водій Сажали Олександр
(назва/позначення П.І.Б.) (П.І.Б., номер посвідчення водія)

Замовник Товариство з обмеженою відповідальністю "ДРИМ МЕЙКЕРС", Україна, 01033, М.Київ, вул. Шота Руставелі, буд. 38, к.12, тел.: (044) 3511812, ІПН 375671826552
(назва найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місто проживання)

Вантажоідправник Товариство з обмеженою відповідальністю "ДРИМ МЕЙКЕРС", Україна, 01033, М.Київ, вул. Шота Руставелі, буд. 38, к.12, тел.: (044) 3511812, ІПН 375671826552
(назва найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місто проживання)

Вантажодержувач ТОВ "Чадо", 29000, м. Хмельницький, вул. Західно-Сквужна, буд.33, тел.: 0673541270, ІПН 375120322259
(назва найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місто проживання)

Пункт навантаження смт. Маньківка, вул. Малиновського 1, вул. Широкий Бор Пункт розвантаження Шлях Олександрівський, м.Хмельницький, вул. Курникова 6/6
(місто/назва району) (місто/назва району)

Кількість місць двадцять масою брутто Три тисячі, отримав водій/експедитор Сажали Олександр
(кількість) (вага) (вага) (П.І.Б., прізвище, підпис)

Усього відпущено на загальну суму Сто двадцять тисяч сімсот дев'яносто чотири гривні 28 копійок, у т. ч. ПДВ 20 132,38
(словами, з уриванням ПДВ)

Супровідні документи на вантаж _____

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ

№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів: клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Один. виміру	Кількість місць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Загальна сума з ПДВ, грн	Вид транспорту	Документи з вантажем	Маса брутто, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	41531 Будинок "Легуни"	шт	18,000	45,00	872,00	п/п		
2	0719 Грабелі №8	шт	30,000	3,53	119,88	п/п		
3	41081 Грабі №18	шт	27,000	32,50	1 052,00	п/п		
4	43089 Відро-фортеця "Макс"	шт	30,000	43,33	1 299,90	п/п		
5	35479 Набір №285: сітчастий млиן №2 з podstawoю ситково-фортеця велика №2, відро-фортеця велика, лопатка №5, грабелі №5, формочки (динозавр №1), ліжка мала	шт	3,000	40,85	146,99	п/п		
6	35776 Набір №050: сітчастий млиן №2 з основою ситково-фортеця №2, відро середнє з накладки, совок №2, грабелі №2, формочки (тєгр + мєлєт), ліжка мала №3	шт	3,000	40,83	146,99	п/п		
7	4384 Набір №345: відро мале з носомом, ситково-сітка, совок №2, грабелі №2, 3 формочки, ліжка мала №4	шт.	5,000	15,83	94,98	п/п		
8	35802 Набір №308: відро-сітка середнє №3, лопатка №5, грабелі №5, формочки (морський коник + черепашка), ліжка мала №3	шт	2,000	28,07	64,01	п/п		
9	35268 Набір №592: відро-сітка велика з накладки, ситково-сітка велика, лопатка №5, грабелі №5, формочки (краб №1 + морський коник + морська зірка №1 + му)	шт	16,000	57,50	1 104,00	п/п		
10	35414 Набір №388: відро №4 з носомом, сітка №4, лопатка №31, грабелі №31, формочки (краб №1), корабельні	шт	1,000	57,50	89,00	п/п		
11	38458 Набір №407: відро "Макс", лопатка №6, грабі №6, формочки (морський коник + черепашка + рапанчик), ліжка №6	шт	28,000	57,50	1 632,00	п/п		
12	37343 Набір №388: Відро "Дачний", відро-сітка середнє №3, ситково-сітка середнє №3, лопатка №6, 3 формочки, ліжка мала №4	шт	1,000	165,83	199,00	п/п		
13	77707 Конструктор "Макс" - "Весела принцеса" (70 елементів) (у коробці)	шт	35,000	182,50	7 685,00	п/п		
14	77516 Конструктор "Макс" - "Топографічна станція" (54 елементи) (у коробці)	шт	53,000	290,83	18 498,79	п/п		
15	77622 Конструктор "Макс" - "Будівельна фірма" (38 елементів) (у коробці)	шт	4,000	107,50	516,00	п/п		
16	55200 Конструктор "Валенти" (144 елементи) (у коробці)	шт	2,000	415,83	997,99	п/п		
17	50458 Конструктор "Малітто" (160 елементів) (у коробці)	шт	2,000	190,83	457,99	п/п		
18	50427 Конструктор "Будівельник" (138 елементів) (у коробці)	шт	12,000	190,83	2 747,95	п/п		
19	0828 Конструктор "Зоопарк" (235 елементів) (у мішку)	шт.	10,000	165,83	1 660,95	п/п		
20	0859 Конструктор "Фермер" (235 елементів) (у мішку)	шт.	5,000	185,83	994,98	п/п		
21	44853 "КонТрак", автомобіль-Бетонкоп (новий) (у коробці)	шт	6,000	115,83	833,98	п/п		
22	46768 "Гоша", автомобіль (дисплей №16) Wader	шт	22,000	37,50	990,00	п/п		
23	51185 "Бізон", автомобіль (у коробці) (дисплей №37) Wader	шт	151,000	74,17	13 438,00	п/п		
24	41340 Будівельна машина "Солістіптон" (дисплей №1)	шт	38,000	53,33	2 303,95	п/п		
25	37428 "ГрипТрак", автомобіль-самосвід (у коробці)	шт	8,000	182,50	1 314,00	п/п		
26	37436 "ГрипТрак", автомобіль-контейнерознак (у коробці)	шт	15,000	182,50	3 285,00	п/п		
27	37442 "ГрипТрак", автомобіль-пожежний (у коробці)	шт	4,000	182,50	876,00	п/п		
28	37430 "ГрипТрак", автомобіль-комунікаційний (у коробці)	шт	12,000	182,50	2 628,00	п/п		
29	4793 "Ромак", автомобіль-пожежний	шт	22,000	15,83	417,91	п/п		
30	51042 "Ромак", автомобіль (дисплей №13) Wader	шт	1,000	15,63	19,00	п/п		
31	48479 "Дружок", автомобіль-рейдер + "Бізон"	шт	18,000	99,17	1 904,06	п/п		

45	44211 "Престіж", автомобіль-самохід	шт	2,000	88,17	238,01	n/h		
46	44143 "Престіж", автомобіль бортовий	шт	12,000	98,17	1 428,06	n/h		
47	44174 "Престіж", автомобіль бортовий тентовий з причепом	шт	2,000	88,17	238,01	n/h		
48	52703 "Престіж", автомобіль з причепною платформою (в коробці)	шт	3,000	98,17	357,01	n/h		
49	55552 "Майк", автомобіль бортовий тентовий (у коробці)	шт	1,000	248,17	298,00	n/h		
50	9517 "Volvo", автомобіль бортовий тентовий з причепом (в коробці)	шт	1,000	248,17	298,00	n/h		
51	98317 "Volvo", автомобіль-гран з поворотною платформою (в коробці)	шт	1,000	248,17	298,00	n/h		
52	56379 "Volvo", автомобіль пожежний (в коробці)	шт	18,000	248,17	5 382,07	n/h		
53	9524 "Volvo", автомобіль-самохід з навігаційним (в коробці)	шт	7,000	248,17	2 093,03	n/h		
54	99405 Автомобіль-пікап військовий "Захисник" (в коробці)	шт	2,000	70,00	188,00	n/h		
55	99559 Автомобіль-пікап військовий "Захисник" з 2-ма купівельними (в коробці)	шт	12,000	70,00	1 008,00	n/h		
56	99697 Автомобіль-пікап військовий "Захисник" з 2-ма купівельними (BRC) (в коробці)	шт	6,000	70,00	504,00	n/h		
57	5252 Автомобіль "Підар"	шт	14,000	20,83	349,94	n/h		
58	9841 Автомобіль "Мустанг"	шт	3,000	20,83	74,99	n/h		
59	36269 "Чит", автомобіль-самохід	шт	5,000	48,17	295,02	n/h		
60	53849 "Ніп-мак", автомобіль-самохід	шт	2,000	48,17	118,01	n/h		
61	44778 "Здоровань", трактор	шт	2,000	28,33	87,99	n/h		
62	40374 Ковчег (у коробці)	шт	6,000	148,17	1 076,02	n/h		
63	62307 Лопатий будинок №2 (у стонці)	шт	8,000	90,83	871,97	n/h		
64	5984 Валетівка "Забавка" (у коробці)	шт	14,000	90,83	1 525,94	n/h		
65	54425 "Бамбофера - Клоун"	шт	2,000	90,83	217,99	n/h		
66	9042 Уточка-несучка (у коробці)	шт	12,000	82,50	1 188,00	n/h		
67	9158 Сонечко (у коробці)	шт	12,000	107,50	1 548,00	n/h		
68	43405 Набор "NATALI" №2 (у стонці)	шт	6,000	57,50	345,00	n/h		
69	58806 Набор-міні настільний "Салон краси Мілена" (у коробці)	шт	4,000	182,50	876,00	n/h		
70	48271 Набор "Піаніно-3"	шт	4,000	132,50	636,00	n/h		
71	40732 Набор дитячого посуду "Кухар" №1 з тачкою	шт	1,000	57,50	88,00	n/h		
72	40749 Набор дитячого посуду для вилічки №1 з тачкою	шт	18,000	57,50	1 104,00	n/h		
73	58980 Набор дитячого посуду "Аліса" на 4 особи (19 елементів) (у контейнері)	шт	4,000	98,17	476,02	n/h		
74	59061 Набор "Механік" (12 елементів) (у кошику)	шт	11,000	53,33	703,99	n/h		
75	69818 Набор "Механік" (14 елементів) (у коробці)	шт	6,000	98,17	714,02	n/h		
76	53763 Набор інструментів №11 (5 елементів) (у пакеті)	шт	20,000	61,67	1 490,08	n/h		
77	59291 Набор інструментів №14 (7 елементів) (у пакеті)	шт	65,000	61,67	4 010,28	n/h		
78	78520 Набор для дитячої гостроти "Кольорова фантазія" (1008 елементів) (в коробці)	шт	4,000	207,50	898,00	n/h		
79	78544 Набор для дитячої гостроти "Кольорова фантазія" (1118 елементів) (в коробці)	шт	4,000	207,50	998,00	n/h		
80	78508 Набор для дитячої гостроти "Дизайнер прикрас" (683 елементів) (в коробці)	шт	5,000	148,17	895,02	n/h		
81	46277 Капіла "Трансформер №2"	шт	4,000	332,50	1 598,00	n/h		
82	46468 Валослід 3-ри колісний "Бабі Траєл"	шт	3,000	332,50	1 197,00	n/h		
83	46208 Валослід 3-ри колісний "Базис"	шт	1,000	332,50	398,00	n/h		
84	46161 Валослід 3-ри колісний "Аміго"	шт	4,000	332,50	1 598,00	n/h		
85	46369 Валослід 3-х колісний "Дидактик №2" з ручкою та ремінем.	шт	5,000	332,50	1 995,01	n/h		
Всього:			986,000		120 794,28			

Здав (відповідальна особа вантажодержателя)

Савані Олександр владі

Прийняв (відповідальна особа вантажодержателя)

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Операція	Маса бруто	Час (год., хв.)			Підпис відповідальної особи
		присуття	відсуття	простоя	
10	11	12	13	14	15
Навантаження					
Розвантаження					

Додаток Д
Виписка по рахунку ТОВ «ЧАДО»

Виписка по рахунку

за період з **01.01.2022** по **05.05.2022**

Банк **АТ "АГРОПРОСПЕРІС БАНК"(м. Київ)**
Код банку **380548**

Сформована 05.05.2022 15:50:14
користувачем **52806D01**

Банк	АТ "АГРОПРОСПЕРІС БАНК"(м. Київ)	Код банку	380548
ІВАН	UA 59 380548 0000026000005280601	ТОВ "ЧАДО"	
Вал.	980 / УАН	Дата	05.05.2022 / 04.05.2022

				<u>Дебет</u>	<u>Кредит</u>
Вхідний залишок				0,00	61 432,19
№ з.п.	№ док.	Код банку	Рахунок №	Дебет	Кредит
1	290	UA 12 315405	0000026008052324508	-	40 000,00
Усього оборотів				0,00	40 000,00
Вихідний залишок				0,00	101 432,19

Всього документів		1	на суму:	40 000,00
У тому числі:				
По дебету рахунку		0	на суму:	0,00
По кредиту рахунку		1	на суму:	40 000,00

Реєстр документів по кредиту Рах. № **UA 59 380548 0000026000005280601 / УАН** Дата **05.05.2022**
Док. № **290** Дата **05.05.2022** Сума **40 000,00**

Кореспондент	UA 12 315405 0000026008052324508	ЧОРНА Л.О. ФОП	Ід. код 3325608244
Банк	315405	ХМЕЛ.Ф.АТКБ"ПРИВАТБАНК,М.ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ(м. Хмельницький)	
Призначення платежу	оплата за товари згідно договору		

Банк	АТ "АГРОПРОСПЕРІС БАНК"(м. Київ)	Код банку	380548
ІВАН	UA 59 380548 0000026000005280601	ТОВ "ЧАДО"	
Вал.	980 / УАН	Дата	04.05.2022 / 03.05.2022

				<u>Дебет</u>	<u>Кредит</u>
Вхідний залишок				0,00	51 138,19

Додаток Е

Класифікація запасів на рахунках (субрахунках) бухгалтерського обліку

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
Виробничі запаси (рахунок 20)	
Рахунок призначений для узагальнення інформації про запаси сировини і матеріалів (у тому числі тих, які перебувають у дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари і тарних матеріалів, відходів основного виробництва, що належать підприємству.	
201 «Сировина й матеріали»	На цьому субрахунку відображають наявність і рух сировини й основних матеріалів, які входять до складу продукції, що виробляється, або є необхідними компонентами при її виробництві. Тут же відображають допоміжні матеріали, які використовуються при виробництві продукції або для господарських потреб, технічних цілей і сприяння у виробничому процесі. Підприємства, що заготовляють сільгосппродукцію для переробки, також відображають на цьому субрахунку її вартість. Підрядні будівельні підприємства ведуть тут облік основних матеріалів, які використовуються при здійсненні будівельно-монтажних і ремонтних робіт
202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	На цьому субрахунку відображають наявність і рух покупних напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів, що придбані для комплектування продукції, яка випускається, і потребують додаткових витрат праці для їх обробки або збирання. На цьому ж субрахунку науково-дослідні та конструкторські організації відображають придбані ними комплектуючі вироби для проведення наукових робіт, спеціальне обладнання й інструменти, пристрої та інші прилади. Вироби, придбані для комплектації готової продукції, вартість яких не включається до собівартості продукції підприємства, відображають на рахунку 28 «Товари».
203 «Паливо»	Тут обліковують наявність і рух палива (нафтопродуктів, твердого палива, мастильних матеріалів), яке отримується або заготовлюється для технологічних потреб виробництва, експлуатації транспортних засобів, а також для виробництва енергії та опалення будівель. Крім того, на цьому субрахунку обліковують оплачені талони на нафтопродукти і газ.

Продовження додатку Е

204 «Тара й тарні матеріали»	Тут відображають наявність і рух усіх видів тари (крім тари, що використовується як господарський інвентар), а також матеріалів та деталей, які використовуються для виготовлення тари та її ремонту/
205 «Будівельні матеріали»	На цьому субрахунку підприємства-забудовники відображають рух будматеріалів, конструкцій і деталей, обладнання та комплектуючих виробів, що підлягають монтажу, та інших матеріальних цінностей, необхідних для виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних деталей і конструкцій
206 «Матеріали, передані в переробку»	На цьому субрахунку обліковують матеріали, які передані в переробку на сторону та які надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів. Аналітичний облік матеріалів, переданих у переробку, ведуть у розрізі, який забезпечує інформацію про підприємства-переробники і контроль над операціями з переробки та відповідними витратами
207 «Запасні частини»	Тут ведуть облік придбаних або виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які використовуються для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин, обладнання, транспортних засобів, інструменту, а також автомобільних шин у запасі й обороті. Тут же ведуть облік обмінного фонду повнокомплектних машин, устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, що створюються в ремонтних підрозділах підприємств або на ремонтних підприємствах. Аналітичний облік запасних частин ведуть за місцями зберігання й однорідними групами (механічна група, електрична група тощо). Аналітичний облік машин, обладнання, двигунів, вузлів та агрегатів обмінного фонду ведуть за такими групами: — придатні до експлуатації (нові та відновлені); — що підлягають відновленню (на складі); — що є в ремонті
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»	На цьому субрахунку обліковують мінеральні добрива, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками і хворобами сільгоспкультур, біопрепарати, медикаменти, хімікати, які використовуються для боротьби з хворобами сільськогосподарських тварин. Тут також відображають саджанці, насіння та корми (покупні та власного вирощування), які використовуються для висадки, посіву та відгодівлі тварин у господарстві

Продовження додатку Е

209 «Інші матеріали»	На цьому субрахунку обліковують бланки суворого обліку (за вартістю придбання), відходи виробництва (обрубки, обрізки, стружку тощо), невиправний брак, матеріальні цінності, одержані від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на цьому підприємстві (металобрухт, утиль), зношені шини тощо
Поточні біологічні активи (рахунок 21)	
Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про поточні біологічні активи тваринництва (зокрема, тварини, які перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиця, звірі, кролики, сім'ї бджіл, а також худоба, вибракowana з основного стада і реалізована без ставлення на відгодівлю, тварини, прийняті від населення для реалізації) та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю (зокрема, зернові, технічні, овочеві та інші культури тощо).	
211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю»	На цьому субрахунку ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу згідно з НП(С)БО 30. Аналітичний облік ведуть за видами (культурами) поточних біологічних активів рослинництва (посіви зернових, технічних, овочевих тощо)
212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю»	Тут ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу згідно з НП(С)БО 30. Аналітичний облік ведуть за видами (групами) поточних активів тваринництва (молодняк тварин на вирощуванні, тварини на відгодівлі, птиця, звірі, кролі, сім'ї бджіл, доросла худоба, вибракowana з основного стада, тощо)
213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю»	На цьому субрахунку ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, оцінка яких здійснена згідно з НП(С)БО 9. Аналітичний облік ведуть за видами (групами) поточних біологічних активів тваринництва
Малоцінні та швидкозношувані предмети (рахунок 22)	
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про МШП, які належать підприємству і перебувають у складі запасів. При цьому до МШП належать предмети, які використовуються не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік, зокрема: інструменти,

Продовження додатку Е

	господарський інвентар, спеціальне оснащення, спецодяг тощо. Аналітичний облік МШП ведуть за видами предметів по однорідних групах, установлених виходячи з потреб підприємства
Виробництво (рахунок 23)	
23 «Виробництво»	Рахунок слугує для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). Тут відображають прямі виробничі та розподілені загальновиробничі витрати, а також втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин. Аналітичний облік ведуть за видами виробництв, статтями витрат і видами або групами продукції, що виробляється
Брак у виробництві (рахунок 24)	
24 «Брак у виробництві»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про продукцію, напівфабрикати, деталі, вузли та роботи, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам і не можуть бути використані за своїм прямим призначенням або можуть використовуватися тільки після додаткових витрат на виправлення. Аналітичний облік ведуть за видами виробництва
Напівфабрикати (рахунок 25)	
25 «Напівфабрикати»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про напівфабрикати власного виробництва. Облік напівфабрикатів власного виробництва на окремому рахунку ведуть підприємства, на яких напівфабрикати, крім використання у виробництві, реалізують на сторону як готову продукцію. Нагадаємо: до напівфабрикатів належить продукція, яка не пройшла всіх установлених технологічним процесом стадій виробництва і потребує доопрацювання або укомплектування (чавун передільний у чорній металургії, сира гума і клей у гумовій промисловості, сірчана кислота на азотно-туковому комбінаті хімічної промисловості, солод у пивоварній промисловості тощо).

Готова продукція (рахунок 26)	
26 «Готова продукція»	<p>Призначення цього рахунка — узагальнення інформації про готову продукцію підприємства. При цьому готовою визнається продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками та відповідає технічним умовам і стандартам.</p> <p>Аналітичний облік ведуть за видами готової продукції</p>
Продукція сільськогосподарського виробництва (рахунок 27)	
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	<p>Рахунок слугує для обліку й узагальнення інформації про сільськогосподарську продукцію, а саме про:</p> <ul style="list-style-type: none"> — продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких і промислових підрозділів підприємства та призначену для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання; — продукцію, призначену для споживання у тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; — продукцію, вирощену для годівлі худоби (зелена маса, корм, плоди тощо); — побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; — насіння та посадковий матеріал, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень тощо. Аналітичний облік ведуть за видами продукції сільськогосподарського виробництва
Товари (рахунок 28)	
<p>На цьому рахунку ведуть облік товарно-матеріальних цінностей (далі — ТМЦ), що надійшли на підприємство з метою продажу. Його використовують переважно збутові, торгові та заготівельні підприємства, а також підприємства громадського харчування. На промислових та інших виробничих підприємствах рахунок 28 «Товари» застосовують:</p> <ul style="list-style-type: none"> — для обліку будь-яких виробів, матеріалів, продуктів, спеціально придбаних для продажу; — у тих випадках, коли вартість матеріальних цінностей, придбаних для комплектування, не включається до собівартості готової продукції, що виробляється на цьому підприємстві, а підлягає відшкодуванню покупцями окремо. 	

Продовження додатку Е

<p>Постачальницькі, збутові, торгові підприємства й організації тут також ведуть облік покупної тари і тари власного виробництва, крім інвентарної тари, яка слугує для виробничих або господарських потреб (її облік ведуть на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» або на рахунку 20 «Виробничі запаси»)</p>	
281 «Товари на складі»	<p>На цьому субрахунку ведуть облік руху та наявності товарних запасів, що знаходяться на оптових і розподільчих базах, складах, в овочесховищах, морозильниках тощо</p>
282 «Товари в торгівлі»	<p>Тут ведуть облік руху і наявності товарів, що знаходяться на підприємствах роздрібно́ї торгівлі (у магазинах, ятках, кіосках, у буфетах підприємств громадського харчування тощо)</p>
283 «Товари на комісії»	<p>На цьому субрахунку ведуть облік товарів, переданих на комісію за договорами комісії та іншими цивільно-правовими договорами, які не передбачають переходу права власності на ці товари до їх продажу (наприклад, за договорами доручення). Аналітичний облік ведуть за видами товарів та комісіонерами</p>
284 «Тара під товарами»	<p>Тут ведуть облік наявності та руху тари під товарами і порожньої тари. Торгові підприємства можуть вести облік тари за середніми обліковими цінами, які встановлюються керівництвом підприємства за видами (групами) тари та цінами на тару. Різницю між цінами придбання і середніми обліковими цінами на тару відносять на субрахунок 285 «Торгова націнка»</p>
285 «Торгова націнка»	<p>На цьому субрахунку підприємства роздрібно́ї торгівлі при веденні обліку товарів за продажними цінами відображають торгову націнку на товари, тобто різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів</p>
286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»	<p>Тут ведуть облік наявності та руху необоротних активів і груп вибуття, які визнаються утримуваними для продажу відповідно до НП(С)БО 27</p>